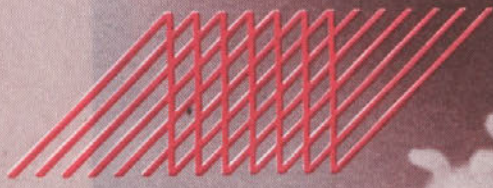

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠT. 4 LETO XII. — APRIL 1984

**ČESTITAMO ZA
1. MAJ PRAZNIK DELA**

27. APRIL, DAN OSVOBODILNE FRONTE

1. MAJ, MEDNARODNI PRAZNIK DELA

8. MAJ, ZMAGA NAD FAŠIZMOM

Spomladi praznujemo Jugoslovani pomembne dneve iz revolucionarne preteklosti naših narodov in narodnosti. Ob teh dnevih je prav, da se spomnimo tudi na ceno, ki smo jo plačali za svobodo, katero smo si priborili.

27. april je dan Osvobodilne fronte, ki ga Slovenci slavimo kot začetek najširše zastavljenega organiziranega boja proti okupatorjem in vsem sovražnikom svobodnega ter demokratičnega življenja.

1. maj je praznik vseh delovnih ljudi na svetu. To je dan, ko se svobodni delovni ljudje veselimo svojih uspehov, in dan, ki daje še vedno zatiranim in izkoriščanim delavcem nove moči v boju za pravice.

8. maja 1945 se je z brezpogojno kapitulacijo Nemčije končala druga svetovna vojna v Evropi.

Komaj tri tedne po nemškem napadu na Jugoslavijo so se 27. aprila 1941 zbrali zastopniki Komunistične partije Slovenije, ki je bila pobudnik sestanka, in predstavniki Sokola, krščanskih socialistov in kulturnih delavcev ter ustanovili Osvobodilno fronto slovenskega naroda kot slovensko organizacijo za boj proti okupatorjem. Osvobodilna fronta, katere vodilna sila je bila Komunistična partija Slovenije, je odigrala velikansko vlogo pri oblikovanju politične in akcijske enotnosti naprednih slojev slovenske družbe. Njena rast je bila sočasno idejna rast naših delovnih ljudi, njihov iz dneva v dan odločnejši boj za pravičnejšo družbeno ureditev ter zlasti za jasno in neposredno odločitev za oborožen boj z okupatorjem.

Kardeljeve točke so na prvi seji plenuma Osvobodilne fronte junija leta 1941 sprejeli predstavniki vseh skupin, zbranih v frontni organizaciji, ki je prav na tem plenumu tudi dobila svoje dokončno ime.

1. maj, praznik delovnih ljudi, praznujemo že 85 let. Leta 1889 so na prvem kongresu 2. internacionale proglasili 1. maj za mednarodni praznik dela v spomin na krvave dogodke, ki so se odigrali tri leta poprej v Chicagu.

Prvi maj je v stari Jugoslaviji tja do leta 1941 potekal v duhu boja za delavske pravice, proti izkoriščanju delovnih ljudi, proti vse večjemu približevanju naše buržoazije porajajočemu fašizmu in nacizmu, proti poskusom ukinjanja priborjenih pravic delavskih množic.

Pri proslavljanju 1. maja je za naše narode silno pomembno obdobje narodnoosvobodilnega boja, saj je bilo le-to tesno povezano z nacionalno in socialno revolucijo. Kljub sovražnikovem tankom in strojnicam so se svobodnemiselnih, ponosnih, upornih ljudi sprehajali z rdečim cvetom v gumbnici, delovne množice so v mestih prirejale veličastne demonstracije, izobeševali so rdeče zastave na težko dostopnih krajih, izpisovali revolucionarna gesla na javnih zgradbah, ograjah in pločnikih, na okoliških vzpetinah pa so goreli kresovi. Vse te akcije, ki so jih izvajali mladi ljudje, so podžigale k še smelejšim akcijam protesta in upora.

Danes praznujemo mednarodni praznik dela v državi, kjer delavci resnično uveljavljajo ustavno načelo, da so delovni ljudje in občani nosilci oblasti in da resnično upravljajo z vsemi družbenimi zadevami. To pomeni, da odločajo o možnostih in rezultatih svojega dela in življenja, o celotnem procesu družbene reprodukcije in o vseh oblikah družbenega življenja.

V začetku maja praznujemo še en dan, katerega slavi ves svobodoljubni svet — to je dan zmage, svobode nad zasužnjevanjem in fašističnim terorjem. To je dan, ko je 8. maja leta 1945 brezpogojno kapitulirala Hitlerjeva Nemčija. Končana je bila druga svetovna vojna v Evropi. V tej vojni je sodelovalo 61 držav z blizu 110 milijonov vojakov, življenje pa je izgubilo 55 do 60 milijonov ljudi. Delavci in kmetje so ta dan odložili orožje in pričelo se je obdobje izgradnje porušene domovine in dograjevanje naše družbene ureditve in političnega sistema.

„MAJ NAM JE PODARIL TITA, S TITOM JE V MAJU PRIŠLA SVOBODA, IN MAJ NAM JE VZEL TITA“

4. maja je minilo že štiri leta, odkar smo rekli: „Tudi po Titu — Tito!“ S tem naj bi pokazali, kako pošteno, odločno in vztrajno uresničujemo to svojo zaobljubo Titu. Josip Broz-Tito nam je s svojimi dejanji in mislimi, vselej usmerjenimi tudi v prihodnost, najbolj jasno pokazal pot, za katero smo se odločili in na kateri hočemo vztrajati.

Ob 1. maju se spominjamo naših upokojenk

Vse naše nekdanje delavke ob bližajočem se prazniku dela lepo pozdravljamo in se jim zahvaljujemo za prijetne trenutke, preživete z nami, zlasti pa za njihov prispevek in trud, ki so ga v svojem dolgoletnem delu vložile v temelje za razvoj naše DO, da bi nam vsem in našim zanamcem omogočile boljše življenje.

V prvih povojnih letih obnove domovine in pospešenega razvoja industrije je bil delovni dan večkrat dolg 12 in več ur, saj so delavci delali poleg rednega dela še prostovoljno na raznih akcijah. Tedanja tekstilna tovarna je imela v lasti nekaj njiv

in travnikov v okolici Novega mesta, kjer so delavci z udarniškiimi akcijami in prostovoljnim delom pridelovali krmo za konje, krave in prašiče, ki so jih gojili. Čeprav je bilo delo težko, so večkrat z veseljem in pesmijo ter za skromno malico odšli na akcije. Pogosto so delali pozno v noč, še zlasti pa tedaj, ko so gradili menzo in provizorij, ko se je delo zavleklo včasih tudi do 1. ure ponoči, zjutraj pa so morali na delo za stroje.

Vsem želimo še veliko srečnih in uspešnih let, predvsem pa dobro zdravje.

A. Š.

Vsak praznik, ki ga praznujemo, veseleč se svojih delovnih uspehov in zmag, je tudi obveznost, da posebno danes v težkih gospodarskih razmerah vztrajamo na naši poti in da za lepši jutrišnji dan vložimo vse svoje sile.

De Ka

1941

Na pobudo politbiroja KP Slovenije je bila v okupirani Ljubljani sporazumno s krščanskimi socialisti, demokratičnim delom organizacije Sokol in s skupino naprednih kulturnih delavcev ustanovljena Antiimperialistična fronta slovenskega naroda. Fronta je sprejela stališča KPS o ustanavljanju osvobodilnih gibanj. V maju in juniju 1941 so nastajali krajevni odbori fronte v številnih krajih po Sloveniji. V fronto je bila vključena tudi Narodna pomoč. Nastajalo je čedalje širše in vse bolj aktivno osvobodilno gibanje, izhajati pa je začel tudi Slovenski poročevalec. Po zasedanju KP Slovenije 22. junija 1941 in po odločitvi o pripravah za ustanavljanje partizanskih enot, se je Antiimperialistična fronta preimenovala v Osvobodilno fronto. Temu je sledilo obdobje množičnega aktiviranja pristašev Osvobodilne fronte in širjenja njene organizacijske mreže. Po prvih oboroženih akcijah je bilo zasedanje vrhovnega plenuma OF, na katerem so izvolili izvršni odbor, slovenskemu narodu pa naslovili razglas s pozivom na vseljidski boj proti okupatorju. Ustanovni sestanek OF je bil sicer že 26. aprila, vendar zaradi pomote Borisa Kidriča praznujemo ustanovitev OF po tradiciji 27. aprila.

1. MAJ

1890

Dunajska policija je dovolila shode ob 1. maju, vendar je končno odločitev prepustila deželnim vladam. V Ljubljani so se socialdemokrati odločili, da bodo 1. maja ob 9. uri pripravili delavski shod v hotelu Evropa. Nekateri delavci ljubljanskih podjetij so dobili prosto, vendar ni podatkov, katera podjetja so bila to. Zbrali so se v zgodnjih jutranjih urah in odšli na Rožnik, nato pa v skupinah prihajali v hotel Evropa, kjer sta jim o delavskih pravicah govorila dva

govornika. Po policijskih poročilih je bilo udeležencev okoli 500, med njimi pa samo tri ženske, ker takrat največje ljubljansko podjetje, Tobačna tovarna, kjer je bilo zaposlenih največ žensk, ni dovolilo prostega dne. Popoldne je bila prireditev še v gostilni „K združenju“, zvečer pa se je proslavljanje končalo s plesom v hotelu.

8. MAJ

1945

Ob 15. uri so v sovjetskem glavnem štabu v Berlinu v navzočnosti predstavnikov štirih sil generalfeldmaršal Keitel, generaladmiral Friedenburg in generalpolkovnik Stumpff kot opolnomočenci Hitlerjevega naslednika, velikega admirala Donitza, ponovno slovesno podpisali splošno nemško kapitulacijo, ki je začela veljati 9. maja ob 1. uri zjutraj. Dokument o kapitulaciji nemških oboroženih sil je imel 6 točk, v katerih so poraženi voditelji pristali na vse pogoje kapitulacije, na popolno razorožitev vseh čet na kopnem, morju in zraku, in na predajo vojaške opreme zavezniškim poveljnikom. Z zavlačevanjem podpisa kapitulacije je nemško poveljstvo v precejšnji meri doseglo svoj cilj, odtegniti čim več svojih vojakov sovjetskemu ujetništvu. Izpred Berlina je odkorakalo v zahodno ujetništvo 260.000 mož, na Labi 100.000, v južni Nemčiji 800.000. Armada E v severni Jugoslaviji je predala zahodnim zaveznikom 250.000 mož, 150.000 pa jih je zajela jugoslovanska armada v svoje ujetništvo. Na Češkoslovaškem so Sovjeti zajeli približno milijon vojakov, na drugih delih svoje fronte pa približno prav toliko. Vsa ta ujeta vojska je odšla v Sovjetsko zvezo obnavljat porušeno deželo. Ko so 9. maja zjutraj umolknila — razen na jugoslovansko-avstrijski meji in v manjših spopadih še kje — vsa evropska bojišča, je razrušena Evropa slavila zmago nad nacistično Nemčijo.

ZGODOVINA TEKSTILNE INDUSTRIJE NA DOLENJSKEM IN V BELI KRAJINI

V drugi polovici 19. stoletja je bila na območju Dolenjske sorazmerno razvita železnica, steklarska in lesna industrija. Tekstilne industrije ni bilo, pač pa je bilo močno razširjeno domače tkalstvo, predvsem v Beli krajini. Tkali so največ konopneno in laneno platno. Da se je v Beli krajini ohranilo domače tkalstvo tako dolgo, so vzrok slabe gospodarske razmere. Belokranjski naseljenci so se še do nedavnega oblačili v belo, in sicer poleti v laneno platno, pozimi pa v belo sukno. Od 1894 do 1910 so se ljudje množično izseljevali v Ameriko, od koder so pošiljali svojem razne modne tkanine, in se vračali domov v barvnih oblekah. Tako je začela bela noša propadati in se je sčasoma popolnoma izgubila.

Surovine za tkalstvo so si Belokranjski pridelali sami, le bombaž so kupovali v Karlovcu, ki je bil uvožen iz Amerike, Egipta in ga popukali in ga postavili po travniku v kope. Potem so otolki semena in ga položili goditi v Kolpo ter nato še za kak teden na pokošen travnik. Tako osušen lan so položili v sušilnice, da je postal krhek. Osušen lan so v zimskih večerih dekleta trla, da so leseno steblo nalomile (natrle). Tako nalomljeno laneno steblo so otepale in s tem odstranile nalomljen les. V rokah so zadržale laneno vlakno. Laneno vlakno so nato česali na posebnih česalnikih. Na ta način so dobili vlakno lepo poravnano (česan lan) za tanko in močno prejo in tkanino. Na česalniku so ostala kratka vlakna, iz katerih so spredli debelo laneno nit,

uporabno za tkanje kuhinjskih krp in vreč. Predice so predle lan na kolovratih ali na peslici. Tudi konopljo so sejali, še celo več kot lanu. Volno so dobivali od domačih ovac, a je bila slabe kakovosti, ker statvam pravijo Belokranjski splošno „krosna“, Žumberčani in v okolici pa „tara“. Med „krosni“ in „taro“ ni bistvenega razločka.

Pregled belokranjskih tkanin nam prikaže tale asortiman:

1. grobo platno iz nebeljene preje,
2. pražnje platno — preja po preji beljena,
3. platno z domačo osnovo in vlečeno z enotnim bombažem,
4. pisano platno s pisano osnovo in beljeno ter nebeljeno prejo,
5. pisano platno z barvano osnovo in barvanim votkom,
6. platno, snovano z bombažno prejico in vlečeno z ročno prejo,
7. bombažno platno, surovo z bombažno prejico in vlečeno z ročno prejo,
8. preproge — krpore.

K temu pridejo še volnene tkanine, in sicer:

1. debelo sukno za uporabo pri pohištvu,
2. torbe,
3. pregače,
4. preproge (šarenice),
5. odeje (koci — belci),
6. preproge — čilimi.

Belokranjske so tkale predvsem v zimskem času.

Na podlagi zbranih podatkov je bilo v Beli krajini po osvoboditvi še 345 „hrvsen“ in okrog 400 tkalk, od tega največ v naslednjih krajih:

(Nadaljevanje na 4. str.)

Poročilo o delu konference ZSMS DO

Za nami je mandatno obdobje in čas je, da kritično ocenimo delo predsedstev OO ZSMS, konference ZSMS in delovanje celotne Novoteksove mladine. Potrebno je tudi kritično in samokritično oceniti sodelovanje in povezovanje z drugimi DPO v delovni organizaciji, posebno z ZK, kot tudi z drugimi OO ZSMS v krajevni skupnosti Bršljin in vojaki.

Že na začetku moram povedati, da je aktivnost v jesenskem in zimskem delu, z izjemo nekaj delovnih akcij, padla na ničlo. Ni mi povsem jasno, kaj je temu vzrok. Mislim pa, da delno tudi naša današnja gospodarska situacija. Aktivni so bili predvsem tisti, ki delajo v proizvodnji, torej za stroji, in so ob današnji težki gospodarski situaciji ostali rajši za stroji, kot pa se udeleževali sestankov in raznih delovnih akcij. Sicer smo poskušali organizirati sestanke in acije po 14. uri. Toda tu nastopi problem za tiste, ki delajo v izmenah. Opozoriti je tudi treba, da je delo mladih aktivistov večkrat otežkočeno tako, da jim delajo težave njihovi nadrejeni, ki jim ne dovolijo udeležbo na sestankih oz. akcijah in pri aktivističnem delu, ki pa zahteva nekaj časa tudi med rednim delom. Nekaj k temu gotovo

prispevajo tudi sodelavci in sodelavke, ki z raznimi pikrimi pripombami skušajo spremeniti odnos mladince do aktivističnega dela. Poudariti moram, da smo to obravnavali na več sestankih OO ZSMS in na konferenci. Poskušali smo izpeljati tudi javno razpravo o tej in drugih temah (stanovanjska politika, štipendiranje itd), nismo dosegli ničesar. Lahko bi trdil, da celo nasprotno. Če smo hoteli biti bolj aktivni, smo bili moralno „tepeni“. In vse glasnejši in napadalni so postajali in so tisti, ki govorijo: „Glejte jo (ga), spet leti na sestanek, bodo spet kaj pogruntali, kriv purfel iznašli...“. Jasno je, da bo temu mladincu in mladinski splahnele tisti pogum in dobra volja, ki jo je pokazal na začetku svojega delovanja.

V tem mandatu smo organizirali kar precej delovnih akcij, na katerih je bila udeležba dokaj zadovoljiva, seveda če odštejemo pozno jesenski in zimski čas. In če se kritično vprašamo, zakaj je udeležba na akcijah izostala? Gotovo je, da smo tudi sami krivi, ker nismo znali najti pravi čas za to, saj je bila marsikakšna stvar slabše organizirana, kot bi morala biti, vendar lahko z gotovostjo trdim tudi to, da so k temu pripomogli tisti, ki vzt-

rajno trdijo na eni strani: „Mladina naj dela, mladina mora delati, na mladini svet oti,“ po drugi pa: „Lej jih norce, kdo pa še danes dela zastoj.“

Menim, da je ravno ta zadnji stavek velika zavora v današnji miselnosti ljudi, pa ne mladih. Mi se učimo od starejših in takšne nas boste imeli, kakršne nas vzgajate v šolah, doma in na delovnem mestu.

Mislím, da smo postali preveč sebični, lakomni, grabežljivi. Iz dneva v dan se nam ta želja večja. Pri tem pa pozabljamo, da so tudi okoli nas ljudje, mladina, ki jih takšno početje boli. In to je idealen zgled za mladega človeka, kako postati neaktiven, sebičen, nezainteresiran za vse, kar je družbeno. Naša OO ZSMS in tudi konferenca ni delovala tako, kot bi morala, tudi zato, ker nimamo v svojem okolju dovolj izobraženega kadra. Še več, tam kjer ga je največ, absolutno nič ne delajo, kljub številnim apelom tako predsedniku OO kot tudi sekretarju njihove OO ZK. Znano pa je, da tam, kjer ne dela predsednik, ne dela OO. Drastičen primer je v konfekciji, kjer je bila dokaj aktivna OO ZSMS. Ko je odšla njihova predsednica na porodniški dopust, je zamrlo vsako delo. Sklican ni bil niti sestanek, na katerem naj bi

določili novo predsedstvo oziroma predsednika.

Naše delo seveda ovirajo tudi razni karieristi, ki pridejo začasno v OO ZSMS. To traja največ 1 do 2 meseca in v tem času so dokaj aktivni. Vendar ugotavljamo, da si takšni nabirajo predvsem zadovoljive karakteristike in mnenja za skok v drugo DPO npr. (ZK), kjer pa tudi čez čas ne delajo drugega, kot mažejo ugled. Ali pa nas zapuste, čim ugotove, da niso zavrteli pravo številko.

Našel sem nekaj bistvenih problemov, s katerimi smo se srečevali pri našem vsakdanjem mladinskem delu. Dobro bi bilo, če teh napak in težav v bodoče ne bo, če ne vseh, pa vsaj nekaj.

Dotakniti se moram še naših akcij, ki smo jih izpeljali z drugimi OO ZSMS in JLA, in seveda udeležbe na akcijah OK ZSMS Novo mesto.

V sodelovanju vseh teh DPO in JLA smo organizirali prihod Titove štafete v Novoteks. To omenjam zato, ker je to prva štafeta, ki je prestopila ograjo naše DO in so jo po njej nesli naši mladinci. Nadalje smo se udeležili srečanja mladih iz DO, ki sta ga organizirala OO ZSMS PTT in OK ZSMS Novo mesto. To srečanje, ki je postalo tradicionalno, ima pomen krepitev in sodelovanja OO ZSMS, obe-

(Nadaljevanje s 3. str.)

1. Adlešiči 8
2. Bojanci 14
3. Preloka 11
4. Sinji vrh 10
5. Damelj 14
6. Golek 14
7. Hrast 23
8. Nova Lipa 18
9. Stara Lipa 19
10. Učakovci 15
11. Zilje 41 in drugod

Pred prvo svetovno vojno na novomeškem območju ni bilo tekstilne industrije. V Novem mestu so bile pred drugo svetovno vojno manjše tovarne privatnikov Povha, Pence in Medica. Ivan Medic in Jožko Povh sta ustanovila industrijo perila, ki se je zaradi dobrih izdelkov dobro uveljavila na jugoslovanskem trgu. Uspehi podjetja so bili tako zadovoljivi, da sta se družabnika ločila in Jožko Povh je postavil posebno tovarno perila. Pozneje je nastop splošne krize prisilil industrijalca Povha, da je opustil izdelovanje perila in podjetje preuredil v predilnico.

Industrija perila Ivana Medica je bila ustanovljena leta 1922. Izdeloval je vsakovrstno moško in žensko perilo. Lastnik je 1930 obrat znatno povečal, s tem vzporedno je povečal tudi število zaposlenih in končne izdelke. Zaposloval je predvsem domačinke. Uvedeno je imel tudi sezonsko delo, domačinke so sprejemale delo tudi na dom. Obrat je bil urejen na električno pogonsko silo, poslovanje pa po principu najširše delitve dela. Pred drugo svetovno vojno se je lastnik Ivan Medic odločil, da si zgradi tekstilno tovarno.

Pričel je z zidavo sedaj obstoječe upravne stavbe in dela tkalnice, katere stavev. Druga svetovna vojna je lastniku Ivanu Medicu preprečila, da ni mogel uresničiti svojega plana.

Upravna stavba s pogledom na Riflovo hišo v ozadju.

nem pa se mladi pomerijo tudi v športu.

25. maja smo organizirali izlet v Beograd, kjer smo se poklonili spominu na Tita in si ogledali Muzej 25. maj. Bili smo tudi na grobu neznanega vojaka na Avali. Zvečer smo se udeležili proslave ob dnevu mladosti na stadionu JLA. Izleta se je udeležilo poleg mladincev Novoteksa tudi nekaj mladincev iz Splošne bolnišnice Novo mesto, IMV in Ljubljanske banke.

V maju in juniju smo v počastitev meseca mladosti in Titovega rojstnega dne organizirali vrsto razstav novomeških slikarjev. Na otvoritvi vsake razstave je bil kratek kulturni program in predstavitev slikarja. Žal te razstave niso bile v takšnih prostorih, ki bi bili priročni vsakomur. Tako velika večina delavcev iz tozdov Tkanina in Konfekcija sploh ni vedela, da so razstave, čeprav je bila obveščena o razstavah zadovoljiva. Situacija se je s pridobitvijo nove menze bistveno izboljšala.

V dneh kongresa mladine, ki je potekal v Novem mestu,

smo organizirali več delovnih akcij. Gostili smo tudi novinarje iz vse Jugoslavije, ki so poročali o kongresu. Ogledali so si našo delovno organizacijo in se v pogovoru, ki je sledil, zanimali za delo družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in za naše napore in težave v teh stabilizacijskih časih.

Tudi sodelovanje z brigadami in vojsko je bilo na zadovoljivem nivoju, saj smo imeli v gosteh na delovni akciji MDB Katja Rupena iz Novega mesta. V njej so sodelovali tudi naši mladinci na zvezni delovni akciji. Ravno tako so nam večkrat priskočili na pomoč vojaki iz vojašnice Milana Majcna. Vojaki so sodelovali z nami predvsem z glasbenimi točkami in recitacijami na raznih proslavah in otvoritvah slikarskih razstav, mi pa smo se udeleževali njihovih proslav ob njihovih praznikih in prisostvovali svečanim zaobljubam mladih vojakov.

Opisal sem le večje akcije, ki smo jih uspeli izpeljati s skromnim številom sodelujočih, pretežno vedno istih udeležencev vsake akcije in proslave.

S poudarkom, da moramo okrepiti kadrovske sestave vseh OO ZSMS in konference, bi zaključil s poročilom.

**Predsednik konference
ZSMS DO NOVOTEKS
FRANC BREZOVAR**

Občni zbor industrijskega gasilskega društva Novoteks

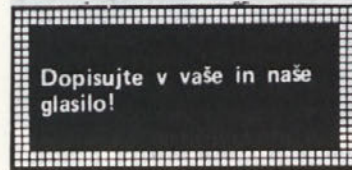
Občni zbor društva je bil v nedeljo, 18. 3. 1984, v obratu družbene prehrane. Zbora se je udeležilo 35 članov in članic našega društva, glavni direktor dipl. oec. Stanislav Pavlin in številni povabljeni gostje. Predsednik IGD Danilo Kovačič je otvoril občni zbor, pozdravil navzoče in dal predlog za izvolitev delovnega predstevstva, za predsednika je bil izvoljen Ivo Ivkovič. Obširno poročilo društvene uprave je podal poveljnik IGD Stan-ko Vaupotič za enoletno mandatno obdobje. Zopet je leto naokoli, za katerega smo pregledali delo našega društva. V tem času smo uresničevali vse naloge in obveznosti, ki smo si jih zadali na zadnjem občnem zboru v letu 1983. Društvo je delovalo na vseh področjih požarnega varstva in strokovnega izobraževanja zaposlenih v naši delovni organizaciji, članov društva, v krajevni skupnosti Bršljin in osnovni šoli Bršljin.

V naše gasilsko društvo je včlanjenih 105 članic in članov, poleg tega imamo fominane še dve moški in dve ženski desetini pripadnikov civilne zaščite, ki so tudi včlanjeni v gasilsko društvo. Po gasilski strokovnosti pa imamo 2 ga-

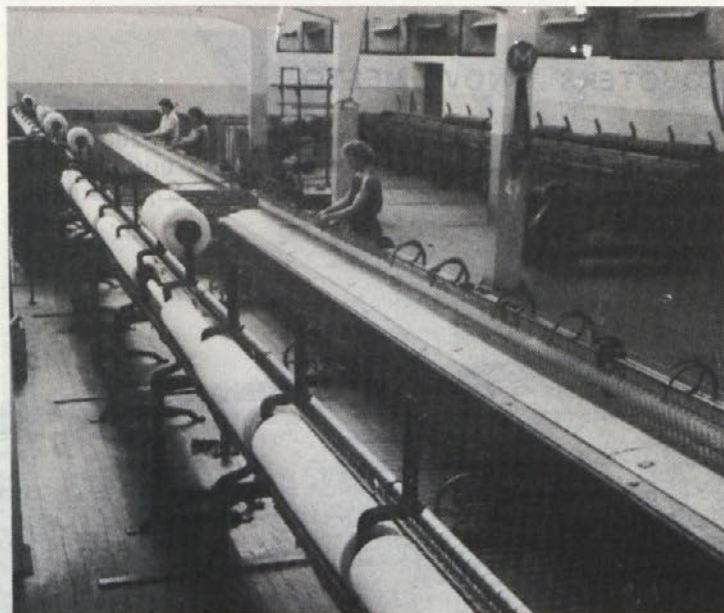
silska častnika 1. stopnje, 2 častnika, 14 nižnih gasilskih častnikov, vsi ostali pa imajo izpit za izprašane gasilce. Upravni odbor je imel v tem mandatnem obdobju 6 rednih sej in štab operative 7, na sejah se je razpravljalo o problematiki požarnega varstva v naši delovni organizaciji in obravnavalo tekoče zadeve. Na vse seje so bili vabljeni varnostna in varstvena služba, referent za civilno zaščito in nadzorni odbor. Tajniško in blagajniško poslovanje je vedno v redu in ažurno, vsa gasilska oprema in orodje, ki ga imamo v uporabi, je last podjetja in se vodi v materialnem knjigovodstvu in v gasilskem društvu, vrednost gasilske opreme in orodja znaša staro milijardo dinarjev.

Če primerjamo inštalacije strojev in tehnološkega postopka ter ostalih naprav, je naše društvo temu primerno opremljeno. Prizadevati pa si moramo in zavzeti stališče, da se še bolj opremimo z gasilskotehničnimi napravami, posebno z javljalnimi in samodejnimi napravami za gašenje požarov, saj je pri današnjem tempu napredka neobhodno potrebna takšna opremljenost.

(Nadaljevanje na 6 str.)

Industrijalec Jožko Povh je bil prvotno solastnik industrije perila z Ivanom Medicem. Leta 1932 se je Povh ločil od družabnika Medica in si sezidal novo tovarno. (V tej stavbi

Nekdanja predilnica. Selfaktor stroji so bili po 2. svetovni vojni prenešeni iz privatne tovarne in so obratovali vse do leta 1964, ko so jih nadomestili novi predilski stroji.

je pozneje obratovala Industrija obutve, sedaj je tam salon pohištva od Novolesa iz Straže.) Lastnik se je potrudil, da je sezidal stavbo, ki je ustrezala takratnim sodobnim zahtevam. Podjetje je imelo lastno pogonsko silo in avtomatično telefonsko centralo. Izdeloval je raznovrstno perilo. Zaposlenih je bilo približno 150 delav. K temu podjetju je bila priključena tudi engro trgovina z manufakturnim blagom, galanterijo in pleteninami (na Glavnem trgu).

Pozneje je splošna gospodarska kriza Jožka Povha prisilila, da je opustil izdelovanje perila. Prodal je šivalne stroje in podjetje preuredil v bombažno predilnico. Najprej je kupil selfaktor, prstenčev stroj, mikalnik in uredil mešanico s čistilnico. V začetku obratovanja predilnice je zaposloval približno 25 oseb. V letu 1940 je kupil še drugi selfaktor in mikalnik. V tem letu je začel tkati tudi z osmimi bombažnimi statvami. Agilni in podjetni industrijalec Jožko Povh je imel v tekstilni stroki tak uspeh, da se je odločil za povečanje tovarne. V ta namen je kupil zemljišče in pričel zidati poleg pričete gradnje Ivana Medica. V tej stavbi danes obratuje predilnica podjetja Novoteks.

Med drugo svetovno vojno do italijanske kapitulacije je Povhovo podjetje s krajšimi presledki obratovalo s polno zmogljivostjo. V letu 1942, ko je bil razmah partizanske vojske največji, so celo mikalniki v tej tovarni obratovali za partizane. Vsi zaposleni v predilnici so se odzvali klicu Osvobodilne fronte in zbirali hrano za partizane ter dajali denarne prispevke od mesečne plače. V podjetju je imela partijska organizacija takšen vpliv, da ni šel nihče v sovražne vrste. Po osvoboditvi je lastnik Jožko Povh svoje podjetje sam oddal splošnemu ljudskemu premoženju.

(Nadaljevanje na 6 str.)

(Nadaljevanje s 5 str.)

V poročilu smo slišali, da v letu 1983 v delovni organizaciji nismo imeli večjega požara, razen dveh manjših, in to v kontejnerju za odpadni papir in v košu za smeti, v obeh primerih se je ugotovilo, da je bil odvržen cigaretni ogorek. Februarja letos pa je nastal požar v oplemetilnici na stroju mater platt, katerega so prisotni delavci, dežurni gasilec in vratar takoj pogasili, vzrok nastanka požara je bilo težko ugotoviti, vendar so strokovnjaki mnenja, da je prišlo do preskoka iskre ob drgnjenju kovinskih delov.

Generalni direktor je pozdravil občni zbor in dal priznanje uspešnemu delu našega društva, ni pa zadovoljen z udeležbo na občnem zboru, saj se iz leta v leto srečuje vedno z istimi člani društva, zaposlenimi v naši delovni organizaciji. Direktor ugotavlja, da je plan dela za leto 1984 zelo obširen, zato predlaga, da bi plan razčlenili na prvi seji upravnega odbora društva, saj je nemogoče, da bi se morali samo gasilci spoprijeti s problematiko požarnega varstva v delovni organizaciji. To je dolžnost nas vseh, zato naj bi plan dela in problematiko predložili strokovnemu kole-

giju oziroma operativnemu štabu DO, kjer bi tudi ukrepali za odpravo pomanjkljivosti požarnega varstva. Vsi navzoči so predlog podprli z navdušenjem v prepričanju, da na ta način zagotovijo boljše požarno preventivo.

Razprava na poročila je bila zelo živahna, Stane Hudoklin se je dotaknil najbolj perečih točk požarnega varstva v naši delovni organizaciji, kot so:

— v skladiščih se še vedno nahajajo lahko vnetljive tekočine (v skladišču barv in pomožnega materiala),

— kajenje in uporaba kuhalnikov na nedovoljenih mestih,

— nemogoč dostop in dovoz z motornimi vozili do reke Krke za odvzem vode v primeru požara,

— malomarno ravnanje z gasilskimi pripomočki, ki so razmeščeni po obratih in oddelkih,

— neupoštevanje pravilnika in statuta o protipožarni zaščiti v DO.

Še dosti je pomanjkljivosti, ki bi jih lahko naštevali, prav je povedal direktor, da smo vsi v DO odgovorni za odpravo tega perečega problema.

Pojavljajo se tudi težave glede strokovnega izobraževanja članstva in udeležbe na gasilskih vajah, in to zaradi

Generalni direktor Stanislav Pavlin razpravlja o protipožarni zaščiti v DO Novoteks.

Gasilci in gostje med razpravo na občnem zboru IGD.

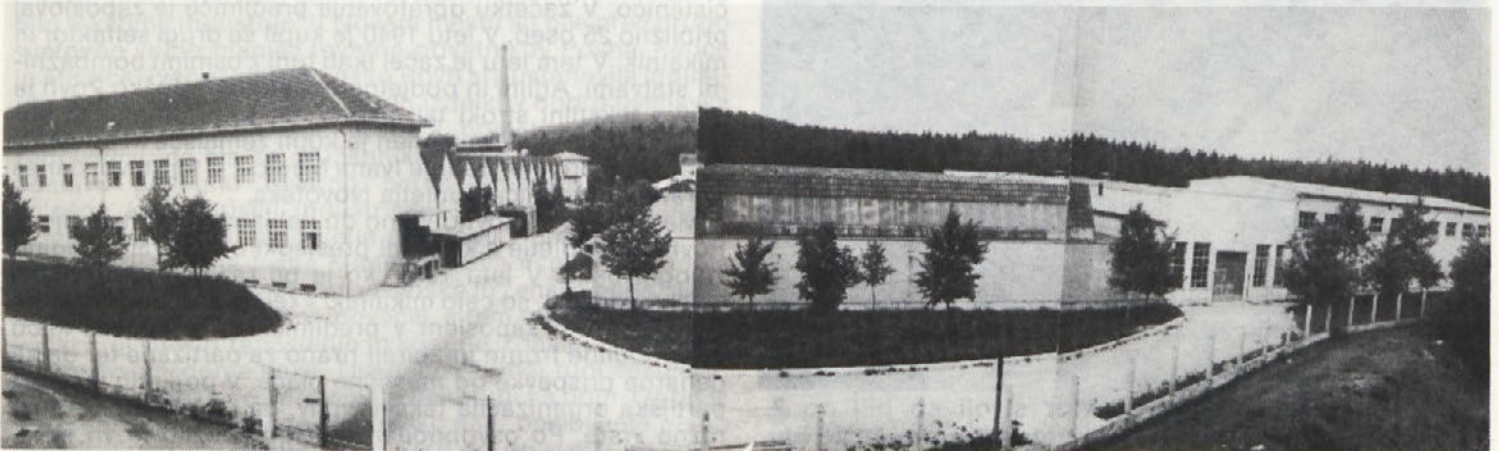
(Nadaljevanje s 5 str.)

Josip Penca je bil prvotno obrtnik. Najprej je imel svojo trgovino v Stopičah. Pozneje je izdeloval usnjene vezalke. Pri tej obrti si je tako finančno opomogel, da je leta 1937 zgradil v Kandiji tekstilno tovarno. (Po drugi svetovni vojni je bila v tej stavbi tovarna igrača.) Najprej si je uredil predilnico. Prvi stroji so bili: selfaktor, mikalnik in mešalni stroj. Leta 1939 je kupil še drugi selfaktor in dogradil prostor za tkalnico. Montiranih je imel petnajst bombažnih statev. Proizvajal je volnene in bombažne izdelke. Tovarna je med

drugo svetovno vojno obratovala, razen z manjšimi presledki. Ker med vojno ni bila poškodovana, je pričela kmalu po osvoboditvi zopet obratovati s polno zmogljivostjo.

NOVOTEKS — NOVO MESTO

Ministrstvo za industrijo in rudarstvo je združilo nacionalizirane tekstilne obrate v Novem mestu v eno podjetje. Pred vojno začete gradnje za tekstilno industrijo v Bršljinu

Upravna stavba z dvoriščem med predilnico. V ozadju pogled na nekdanji tovarniški dimnik. Prizidek za predilnico je skladišče surovin.

večizemskega dela, takrat tudi nastajajo težave v proizvodnji, zaradi zamenjav iz ene v drugo izmeno. Kljub vsemu si vodje obratov in izmen prizadevajo omogočiti udeležbo na gasilskih vajah in predavanjih. V poročilu smo slišali, da je v naši delovni organizaciji nastavljen samo en poklicni gasilec, ki mora skrbeti za vse dejavnosti gasilstva v podjetju, v tovarni zdravil Krka, IMV in Novolesu pa imajo v vsaki izmeni po dva poklicna gasilca, ki skrbita za požarno varnost. Razprava bi se še nad-

aljevala v popoldanske ure, pa smo zaradi časovne stiske morali to točko zaključiti. Ker dosedanji predsednik industrijskega gasilskega društva Novoteks Danilo Kovačič odhaja letos v zaslužni pokoj, smo morali izvoliti novega predsednika našega društva.

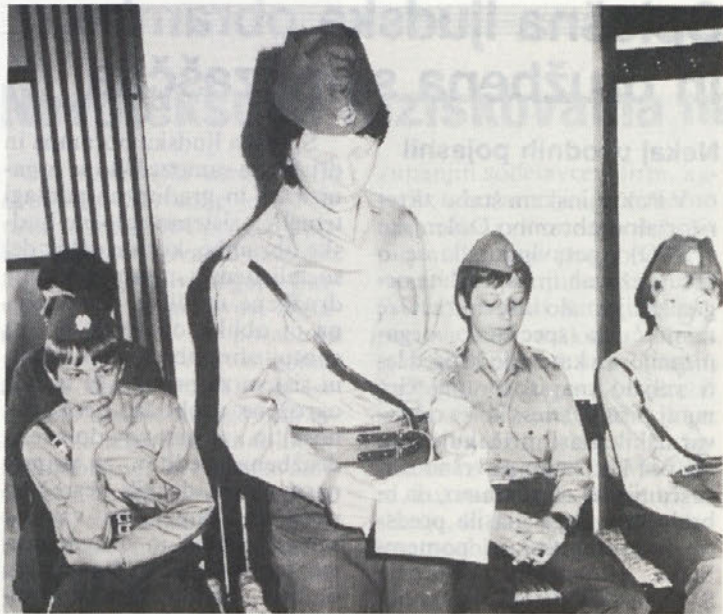
Kandidacijska komisija je predlagala za novega predsednika društva vodjo varstvenega oddelka Iva Ivkoviča, ta predlog je bil soglasno sprejet, Danilo Kovačič pa je bil izvoljen za častnega predsednika.

Novi upravni odbor društva sestavljajo:

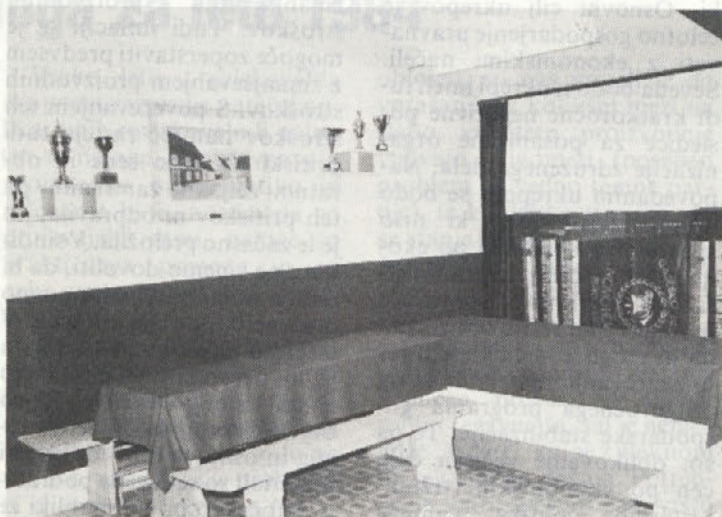
1. Ivo Ivkovič, predsednik
2. Srečko Ozimek, podpredsednik
3. Stanko Vaupotič, poveljnik
4. Stane Hudoklin, pomočnik poveljnika
5. Milena Penca, blagajnik
6. Srečko Lamut, tajnik
7. Darko Kastelic, referent za mladino in pionirje
8. Zdenka Pužina, referent za žene
9. Tine Filip, orodjar
10. Stane Butalin, član
11. Fani Škrbec, član
12. Miran Kovač, član (osnovna šola Bršljin)
13. Robi Koračin, član (osnovna šola Bršljin)

Novemu vodstvu industrijskega gasilskega društva Novoteks želimo lepih uspehov s sodelovanjem vseh odgovornih za požarno varnost v delovni organizaciji.

STANKO VAUPOTIČ

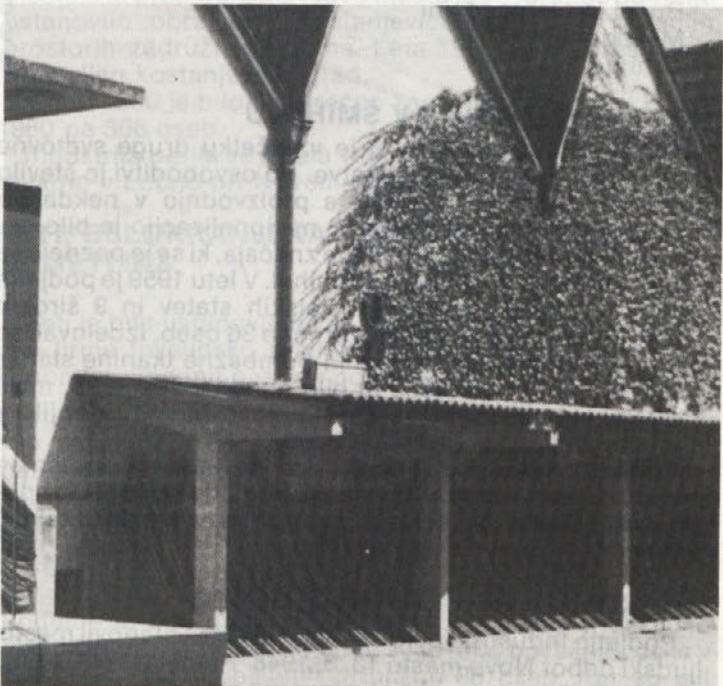

Poročilo PDMG iz osnovne šole Bršljin na občnem zboru IGD Novoteks.

Gasilska učilnica za predavanja in seminarje.

na levem bregu reke Krke so še nekoliko povečali. V te nove prostore so preselili predilne in tkalske stroje iz Povhove in Penceve tovarne, nekaj pa tudi iz Kočevja. To-

Stara tkalnica s kolesarnico.

varna je bila najprej urejena za predelavo bombaža in predelavo vigogne preje, kasneje pa je bila preurejena izključno za predelavo volne. Vlada LR Slovenije je 18. avgusta 1947 ustanovila državno industrijsko podjetje Tekstilna tovarna Novo mesto. Poslovni predmet poslovanja je bil izdelovanje mikane volnene preje in volnenih tkanin na industrijski način. Takoj po ustanovitvi enotnega podjetja, t. j. v avgustu in septembru 1947, so se preselili iz Povhove in Penceve tovarne v nove prostore v Bršljinu. Iz poslovnega poročila za leto 1947 je razvidno, da so v tem letu predelovali izključno bombaž. Zaposlenih je bilo 120 oseb. V Novoteks, tekstilno tovarno Novo mesto, je bilo podjetje preimenovano 2. maja 1953. Tedaj je bila vpisana tudi sprememba poslovnega predmeta, ki se je glasil: izdelovanje volnenih in polvolnenih odev, tkanin iz česane volnene preje, tiskanega blaga za obleke in dekoracije, bombažne tkanine iz umetnih vlaken, konfekcija tkanin, ki jih tovarna izdeluje. Leta 1958 si je podjetje Novoteks zgradilo obrat II v Metliki, kjer je bila montirana predilnica česane preje. Poslovni predmet poslovanja je bil zopet dopolnjen. Iz sprememb in dopolnitev poslovnih predmetov je razvidno, da se je podjetje Novoteks širilo in nenehno izpopolnjevalo v strojnem parku. Z ozirom na to, da se je podjetje preusmerilo v izdelovanje volnenih izdelkov, je moralo kupovati nove volnarske stroje, predvsem statve. Kako se je podjetje Novoteks širilo v desetletju, si lahko predstavljamo iz podatka, da je bilo v letu 1950 povprečno zaposlenih 275, v letu 1960 pa 668 ljudi. Zanimiv je tudi podatek o strukturi delovnih mest po tarifnem pravilniku na dan 31. 12. 1961.

(Nadaljevanje na 8 str.)

Iz zelenega biltena

Številni izračuni so pokazali, da kljub izrednim dosežkom v izvozu brez težkih posledic za socialno varnost zaposlenih letos ne bi mogli odplačati nekaj več kot 5 milijard dolarjev dolga, da ne govorimo o nastajanju deviznih rezerv, suficitu bilance itd. S sklenitvijo sporazuma z mednarodnim denarnim skladom je v naši ekonomski politiki za letos jasneje, s čim bomo razpolagali. Po sporazumu bodo skupščine sprejele celo vrsto ukrepov v tekoči in razvojni gospodarski politiki. Osnovni cilj ukrepov je celotno gospodarjenje uravnati z ekonomskimi načeli. Seveda bodo ti ukrepi imeli tudi kratkoročne negativne posledice za posamezne organizacije združenega dela. Napovedanim ukrepom se bodo upirali zlasti tisti, ki niso sposobni gospodariti po ekonomskih načelih, in administrativni centri moči. Sporazum je za nas tudi resno opozorilo, da ni mogoče več oklevati pri uresničevanju temeljnih nalog dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Te pa so: oblikovanje večjega dela cen po ekonomskih (tržnih) kriterijih, politika realnega tečaja dinarja, realne obrestne mere, razbremenjevanje go-

spodarstva, uravnovešene plačilne bilance in okrepitev deviznih rezerv.

Napovedani ukrepi naj ne bi bistveno porušili resolucijskih razmerij pri razporejanju dohodka. Možno pa je, da bodo realni osebni dohodki zaradi inflacije nekoliko nižji, kot je predvideno z resolucijo. To pa za sindikat pomeni še ostrejša prizadevanja, da bi z boljšim gospodarjenjem povečali tudi osebne dohodke, hkrati pa tudi odgovoren odnos delavcev in samoupravnih organov v politiki cen oziroma pri zmanjševanju proizvodnih stroškov. Tudi inflaciji se je mogoče zoperstaviti predvsem z zmanjševanjem proizvodnih stroškov. S povečevanjem teh stroškov namreč rastejo tudi pritiski na višje cene in obratno. Veljavna zamrznitev pa teh pritiskov ni odpravila, jih je le začasno preložila. V sindikatu ne smemo dovoliti, da bi nas z odmrznitvijo ponovno presenetila še višja inflacija. V interesu delavcev in sindikata je, da delavski sveti pristanejo le na tiste podražitve, ki so objektivno opravičljive. Energija in osnovni reprodukcijski materiali so se seveda podražili. Istočasno pa v republiki že tečejo razprave, kako zmanjšati določene obveznosti iz

dohodka organizacij združenega dela.

Ozdi z izgubami in tisti, ki so ali bodo nelikvidni, bodo gotovo morali zmanjšati osebne dohodke. To bo boleče, vendar je to priložnost, da tudi v sindikatu ob tem odločno zahtevamo ukrepe za izboljšanje proizvodnje, nove programe, ukinitev ali združitvev z drugo organizacijo. Vseh teh problemov pa ne bo mogoče rešiti predvsem na republiški ravni. Iluzorno je

pričakovati, da bodo ozdi lahko s povišanjem cen nadomestili med zamrznitvijo izpadli dohodek. Motnje v poslovanju bi zato veljalo natančno obravnavati že ob obravnavi rezultatov gospodarjenja v prvem trimesečju. Izgube iz leta 1983 in preteklih let pa bi morali v večji meri pokrivati po dohodkovnem oziroma reprodukcijskem načelu, skladi skupnih rezerv so v primerjavi s prejšnjimi leti namreč realno manjši.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

Nekaj uvodnih pojasnil

V Pokrajinskem štabu za teritorialno obrambo Dolenjske (PŠTO) ugotavljajo, da se o delu, težavah in uspehih te organizacije malo informira. Gre namreč za specifično organizacijo, za katero je še pred leti veljalo, naj se o njej čim manj piše. Danes, ko se od tovarniških glasil pričakuje precej več kot samo površno obveščanje, se zavzemamo, da bi bralcem našega glasila predstavili potrebnost in pomembnost delovanja s področja SLO in DS. S tem namenom danes objavljamo naslednji prispevek.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita se organizirata in gradita na podlagi temeljev sistema splošne ljudske obrambe, kot neločljiv del socialistične samoupravne družbene ureditve, kot vsebina in oblika obrambe in kot enotni obrambno-samozaščitni sistem za primer, če bi bile ogrožene svoboda, neokrnjenost in z ustavo določena družbena ureditev, za primer naravnih in drugih nesreč ali izrednih razmer, za varstvo samoupravnih in drugih pravic ter svoboščin človeka in občana, družbenega in osebne premoženja ter za odpravljanje in preprečevanje sovra-

(Nadaljevanje s 7 str.)

visoko kvalificiranih	36
kvalificiranih	364
polkvalificiranih	199
nekvalificiranih	8
višja strokovna	32
srednja strokovna	49
nižja strokovna	1
pomožni uslužbenci	12
vajenci	9
skupno zaposlenih	710

V začetku je podjetje uporabljalo v pretežni meri kot osnovno surovino domačo volno in v manjši količini inozemsko volno. Pozneje so začeli izdelovati česano tkano. Iz poslovnega poročila je razvidno, da so v letu 1961 pri proizvodnji česane in mikane preje ter česanih in delno mikanih tkanin uporabili naslednje količine:

česanec — 606.098 kg (uvoz iz Francije, Italije, Anglije)
inozemsko volna — 124.174 kg Nove Zelandije in Avstrije)
domače volne — 8.250 kg (iz Srbije, Makedonije in Bosne)
stanična volna — 44.957 kg (kupljeno v Viskozi, Loznica)
ostala umetna vlakna — 3.841 kg (Italija, Nemčija, Francija)

V letu 1960 je imelo podjetje naslednje proizvodne oddelke:

predilnica mikane preje I,
predilnica česane preje II,
tkalnica III,
apretura IV.

Analize prodaje blaga v Novoteksu pokažejo, da je bilo v

letu 1961 od skupne dosežene realizacije prodano po republikah v odstotkih:

v Sloveniji	45
Hrvatski	24
Srbiji	13
Bosni in Hercegovini	6
Makedoniji	9
Črni gori	3

MESTNA TKALNICA V ŠMIHELU

Privatnik Ludvik Peric si je v začetku druge svetovne vojne kupil tri bombažne statve. Po osvoboditvi je število statev še povečal in pričel s proizvodnjo v nekdanjih prostorih Petrola v Bršljinu. Z nacionalizacijo je bilo ustanovljeno podjetje občinskega značaja, ki se je pozneje še vedno širilo ter se preselilo v Šmihel. V letu 1959 je podjetje imelo 17 ozkih bombažnih tkalskih statov in 9 širokih statov. Zaposlenih je bilo povprečno 36 oseb. Izdelovali so belo platno, flanelaste rjuhe in bombažne tkanine slabše kvalitete. Ker pa podjetje ni bilo donosno, se je 25. maja 1960 na temelju odločbe ObLO Novo mesto pripojilo k podjetju Novoteks v Novem mestu.

Podjetje Novoteks je stroje in vse ostale premičnine preselilo v svoj obrat. Prav tako je podjetje Novoteks zaposlilo vse tkalke, ki so bile zaposlene v Mestni tkalnici Šmihel.

INDUSTRIJA PERILA NOVO MESTO

Podjetje Industrija perila Novo mesto je ustanovil mestni ljudski odbor Novo mesto 13. 3. 1948. Podjetje se je razvilo iz nacionaliziranega podjetja tovarne perila, lasti Ivana Medica. Industrija perila je obratovala v sedanjih zgornjih

žnih in družbeno škodljivih pojavov in dejanj.

Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita se razvijata in temeljita:

— na pravici in dolžnosti vseh delovnih ljudi in občanov, da se ne glede na spol organizirajo in usposablajo za naloge splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, da sami ali v sodelovanju s pristojnimi državnimi organi odkrivajo in preprečujejo sovražne in družbeno škodljive pojave in da se v primeru agresije uprejo napadalcu z oboroženim

bojem in drugimi oblikami odpora;

— na pravici in dolžnosti temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, da se organizirajo in pripravljajo za zaščito in reševanje prebivalstva, materialnih in drugih dobrin, za preprečevanje in odpravljanje izrednih razmer, za delovanje v vojni ter za opravljanje nalog in aktivnosti družbene samozaščite.

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela opravljajo zlasti naslednje naloge splošne ljudske ob-

rambe in družbene samozaščite:

1. Ocenjujejo varnostne razmere in obrambne priprave v svoji organizaciji in v skladu z njimi izvajajo ukrepe za varnost svoje organizacije.

2. Skrbijo za obrambno in družbeno-samozaščitno usposabljanje in priprave delavcev za izvrševanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v miru, ob naravnih in drugih nesrečah, v primeru izrednih razmer in ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni.

3. Organizirajo narodno zaščito, jo usposablajo ter v njej sodelujejo.

4. Organizirajo civilno zaščito ter pripravljajo in izvajajo ukrepe za zaščito in reševanje ljudi in premoženja.

5. Organizirajo teritorialno obrambo.

6. Zagotavljajo materialne pogoje za izvrševanje nalog splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

DARKO KASTELIC

Novoteksova raziskovalna naloga za leto 1984

Pri republiški raziskovalni skupnosti Slovenije je Novoteks za leto 1984 prijavil aplikativno raziskovalno nalogo z naslovom „Vplivi pogojev barvanja PES na predivost mešanice „PES/Wo“ s posebnim poudarkom na vpliv oligomerov. Poleg Novoteksa je istočasno nosilec naloge tudi inštitut za tekstilno tehnologijo iz Ljubljane, ki nalogo financira ter nudi vso strokovno pomoč z analizami, primerno literaturo, nasveti ter teoretično obdelavo podatkov. Poleg glavnih nosilcev je v izvedbo naloge vključenih več

zunanjih sodelavcev, firm, katerih laboratoriji so primerno opremljeni za izvedbo določenih analiz, ki so potrebne. Trenutno so vključeni Sandoz (Švica), Rudolf & Co. (ZRN), proizvajalec maklena Hemteks iz Skopja, k sodelovanju pa želimo pritegniti še ostale, kot so Glanzstoff (ZRN), Vartilen (Varaždin), tekstilna inštituta iz Zagreba in Maribora, kot tudi ostale DO iz Jugoslavije, ki se srečujejo s podobno problematiko.

Zakaj smo se odločili za takšno nalogo?

Vsako leto raziskovalna skupnost razpisuje natečaj aplikativnih raziskovalnih nalog (to so naloge, ki obravnavajo proizvodno problematiko in reševanje le-te, nosilci pa so proizvajalci sami, naloge so praktičnega pomena in so neke vrste inovativna dejavnost).

Vrsto težav, ki so se lani množično vrstile v naši predilnici (material ni „laufal“, trakovi na melanžerjih in raztezalkah so se trgali, navijalo se je na valjčke, nabiral se je prah, kot bi se drobila vlakna, na finiše-rju na prstanih so se delale

obloge), so nas pripeljale do vprašanja, v kolikšni meri na slabo kvaliteto proizvodnje vplivajo oligomeri (poseben problem so vedno temne partije), in kaj lahko storimo, da se stanje izboljša. Tako je bilo že lani narejenih precej poskusov in analiz, ki se sedaj v okviru naloge nadaljujejo.

Glede na to, da je barvanje, reduktivno čiščenje in lisiranje kemičen proces, je naloga toliko težavnejša, saj je nemogoče „videti“, kaj se z vlaknom oz. na vlaknu dogaja. Potrebno je zato opraviti celo vrsto

(Nadaljevanje na 10. str.)

Mercatorjevih prostorih (blagovnica na Glavnem trgu). Po vojni je podjetje najprej poslovalo pod upravo aktivistov za industrijo in rudarstvo LRS, pozneje pa je prešlo pod OLO. 13. 3. 1948 je podjetje prešlo pod mestni ljudski odbor Novo mesto, ki ga je preimenovalo v Industrij perila Novo mesto. Na predlog OLO Novo mesto je s 1. 5. 1958 podjetje ustanovilo obrat II v Kostanjevici na Krki, v tedanjih prostorih združnega doma. Leta 1960 pa se preselilo v obnovljen kostanjeviški grad.

V letu 1950 je bilo povprečno zaposlenih 53 oseb, v letu 1960 pa 306 oseb.

Industrija perila se je leta 1966 preselila v novo zgrajeno tovarno v Ločno pri Novem mestu.

BETI, BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA METLIKA

Beti je bila ustanovljena 21. avgusta 1948 z nacionalizacijo firme Invalidsko podjetje Belokranjka, s sedežem v Črnomlju. Sedanji naziv je podjetje dobilo po preselitvi iz Črnomlja v Metliko, t. j. 6. avgusta 1956. Ob ustanovitvi je bilo zaposlenih 34 oseb. Ob koncu leta 1961 je bilo zaposlenih že 329 delavcev in uslužbenk ter 30 vajencev.

BELOKRANJKA, TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA ČRNOMELJ

Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1948 z nacionalizacijo obrtniškega pletilstva. Podjetje se je tako povečalo, da je v letu 1955 bilo zaposlenih približno 80 oseb. Ker so bili prostori za tak obseg poslovanja premajhni, se je podjetje

v letu 1956 preselilo v Metliko v večje in primernejše prostore. Ob tej priložnosti se je podjetje tudi preimenovalo v Beti, trikotažna industrija. Ob LO Črnomelj je po popolni preselitvi tega podjetja v Metliko ponovno ustanovil majhno podjetje z enakim imenom ter enakim predmetom poslovanja. Navijalne in pletilne stroje so dobili kot brezplačni prenos osnovnih sredstev ali pa po zelo nizki ceni pri večjih pletilskih tovarnah (Nada Dimič Zagreb, Almira Radovljica, Pletenina Ljubljana in drugod.) Tako je bilo zopet organizirano manjše podjetje, z izključno starimi, izrabljenimi stroji, katere so druge tovarne izločile kot neuporabne. V letu 1961 so preuredili še sosednjo stavbo, mlin Zora, in si tako pridobili nove proizvodne prostore. V letu 1960 je bilo zaposlenih že povprečno 190 oseb.

PLETILSTVO MIRNA PEČ

Obrtniško podjetje Pletilstvo Mirna peč je bilo ustanovljeno v začetku leta 1960. V letu 1959 je Tkalnica Šmihel ustanovila v Mirni peči obrat, ki se je v naslednjem letu osamosvojil. Ob ustanovitvi podjetja je bilo zaposlenih 20 oseb, 31. 2. 1961 pa že 75.

Viri:

Božo Račić — Domače tkalstvo v Beli Krajini zbornik — Dolenjska metropola (izdano leta 1930) zbornik — Dolenjska (izdano leta 1938)

— glasila delavskih svetov
— zaključni računi za leto 1961
— osebni razgovori leta 1961 z vodilnimi uslužbenci opisanih podjetij

SLAVA GAČNIK

analiz, da se dokoplujemo do rezultatov, na podlagi katerih bomo kvaliteto proizvodnje dvignili na maksimalno možno raven.

Prijavljena naloga vključuje raziskavo naslednjih vplivov:

— vrsta oz. tip PES vlakna (običajen ali antipilling, maklen, trevira, diolen, vartilen itd.),

— ali je barvan ali surov (svetle, srednje, temne nianse),

— temperatura barvanja (106°C s carrierjem, 120°C ali 130°C pod pritiskom),

— temperatura izpusta barvne flote (80°C, 100°C, 120°C),

— čas barvanja (od 20 do 60 minut),

— vrsta disperznih barvil (običajna ali prirejena za hitro barvanje),

— vrsta kemikalij pri barvanju,

— vrsta kemikalij pri reduktivnem čiščenju,

— kemikalije na lisezi,

— vpliv trdote vode.

Predvidene so naslednje preiskave:

— določitev številčnega in utežnega povprečja molekularne mase PES,

— izračun polidisperznosti,

— določitev prisotnosti oligomerov.

— določitev viskoelastičnih lastnosti PES pred in po barvanju,

— vsebnost skupnih in površinskih oligomerov po različnih metodah,

— vpliv različne trdote vode na površino vlakna,

— vse fizikalne lastnosti vlakna (raztezek, trdnost, numeracija),

— kontrola vlage, nanosa, obstojnosti,

— fotografiranje površine vlakna.

Program dela je zastavljen tako, da znotraj redne proizvodnje določamo partije za analizo PES na ta način, da bodo zajeti vsi pogoji, katerih vplive in medsebojno zvezo želimo raziskati.

Na področju aplikativnih raziskovalnih nalog problem oligomerov kot izredno negativnega pojava v procesu predelave PES vlaknen doslej še ni bil obravnavan, dejstvo pa je, da se s podobno problematiko srečujejo tudi drugod, torej bodo dognanja v pomoč nam in drugim DO.

Iz rezultatov bo namreč razvidno, kolikšen je dejanski vpliv oligomerov v primerjavi z ostalimi dejavniki, iz tega pa, koliko je v naši moči odpraviti trenutne pomanjkljivosti in izboljšati tehnološki proces.

CI-A

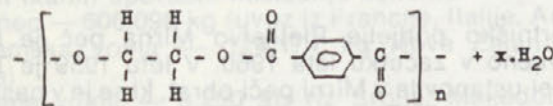
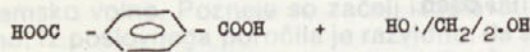
Poliester in oligomeri

Poliesterno vlakno kot eno najpomembnejših tekstilnih surovin spada kemično v skupino polikondenzacijskih sintetičnih vlaken. Največ vlaken se izdeluje iz čistega polietilen — tereftalata s predenjem iz taline in raztezanjem pri višji temperaturi. Polietilenglikol tereftalatno ali čisto poliester-

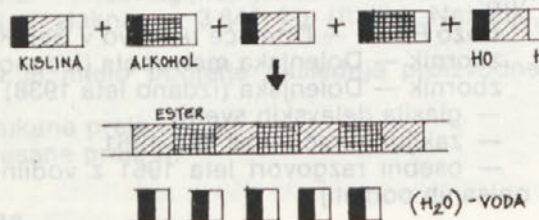
sko vlakno dobimo z reakcijo polikondenzacije tereftalne kisline (organska kislina) in etilenglikola (alkohol). Med seboj reagirata — COOH (karboksilna) skupina kisline in — OH (hidroksilna) skupina alkohola, odcepi pa se voda.

Polikondenzacija

a/ tereftalove kisline in etilenglikola

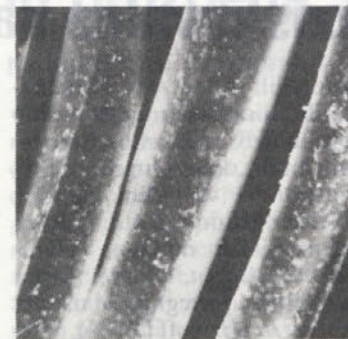

b/ shematsko

S polikondenzacijo se tvorijo dolge verige visoko orientiranih linearnih molekul, ki so osnovna zgradba vlaken. Molekulska masa je tako od 10.000 do 16.000, odvisno od tipa vlakna.

Prvi tvorbi vlaken pa poleg dolgih, linearnih verig nastajajo tudi kratke verige, sestavljene iz manjšega števila monomerov, imenujemo jih oligomeri. Glavnino predstavljajo ciklični trimeri. Oligomeri so prisotni v večji ali manjši količini v vseh tipih PES vlaken. V vodi pri višji temperaturi se iz notranjosti vlaken izločijo na površino v obliki kristalov.

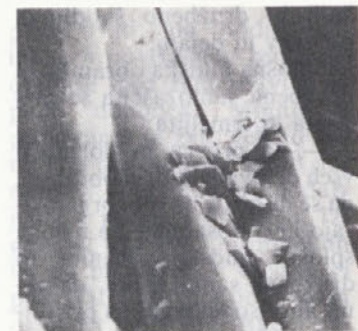
Površinski oligomeri

Prisotnost oligomerov v PES vlaknu je negativen pojav, s katerim se strokovnjaki po svetu že leta in leta ukvarjajo, kako jih odstraniti oz. zmanjšati njihov negativen vpliv (neagalna izbarvanja, mazanje strojnih delov, težave pri predenju)?!

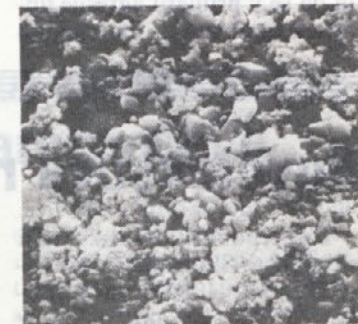

Mikrokristali oligomerov

Oligomeri nastajajo pri procesu barvanja. Šo funkcija temperature in časa, kar pomeni naslednje: višja je temperatura in daljši je čas barvanja, večja količina oligomerov migrira na površino vlakna. Pri visoki temperaturi se površinski oligomeri tudi odcepijo od vlakna in plavajo v kopeli, z ohladitvijo kopeli pa kristalizirajo in se „prilepijo“ nazaj na vlakno, od koder jih je nemogoče odstraniti.

Obloge oligomerov na tkanini

Oligomeri, odpadli pri predelavi preje

Vemo torej, da se oligomerov ne moremo povsem znebiti, lahko pa proces barvanja in naknadne obdelave uskladimo tako, da zmanjšamo vsebnost oligomerov, preden gre vlakno na predenje, na minimum. Pomagamo si na več načinov:

— z barvanjem na nižjih temperaturah in s krajšim časom barvanja (svetle, srednje nianse),

— z izpustom barvne flote na temperaturi, ko oligomeri še ne kristalizirajo in plavajo v floti, to je nad 110—120°C,

— z barvili, ki omogočajo hitro barvanje (Foron RD),

— s pomožnimi sredstvi pri reduktivnem čiščenju, ki tvorijo neke vrste film na vlaknu in prekrijejo kristale oligomerov, oz. s sredstvi, ki oligomere delno dispergirajo.

Raziskovalna naloga „Vplivi pogojev barvanja PES na predivost mešanic PES/Wo“ bo obširno raziskala tudi vpliv oligomerov in nakazala možnost, kako se izogniti težavam pri naši proizvodnji.

CI-A

REKREACIJA IN ŠPORT V NOVOMEŠKI OBČINI

KOLESARJENJE

Kolesarjenje je zelo primerna rekreacijska zvrst za vsakogar. Kolesarji zatrjujejo, da tudi sneg ni prava ovira, ker je tudi ciklokros zanimiv in zahteven. Za tiste, ki se šele odločajo, da bodo pričeli kolesariti, priporočamo da nekaj dnevnih opravil, ki so jih opravljali z avtomobilom opravijo s kolesom. Pri nakupu kolesa morate vedeti, za kakšne namene boste kolo uporabljali, vsekakor pa vam posvet v kolesarskem servisu ne bo odveč.

KOLESARSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

IZVAJA:

- rekreacijsko kolesarjenje v mestu in okolici
- družinsko trim kolesarjenje
- trim akcije — maratoni

KJE:

— zbirališče kolesarjenja na ploščadi pred Krko tovarno zdravil Novo mesto

KDAJ:

- vsak torek in četrtek ob 15.30

KAKO:

— vpisovanje v članstvo društva je možno vsak ponedeljek od 18.—20. ure v klubskih prostorih v Domu športov na Loki.

PO ČEM:

- startnine so samo na akcijah TRIMA
- za člane društva letna članarina 200 din

INFORMACIJE:

— za popravila in nakup kolesa vsak ponedeljek, sredo, petek v delavnici kluba na loki
— za trim kolesarjenje in akcije v klubskem prostoru vsak ponedeljek od 18.—20. ure

PLAVANJE

Plavanje je po fiziološkem učinku na organizem eno izmed najbolj množostranskih športnih panog pod pogojem, če plavamo intenzivno vsaj 10 do 15 minut. Panoga je primerna za vsa starostna obdobja.

KLUB ZA PODVODNE AKTIVNOSTI

Kaj: — rekreacijsko plavanje

- tečajji za odrasle neplavalce in otroke

KJE: — plavalni bazen na osnovni šoli Grm

- plavalni bazen na Otočcu Garni Hotel
- plavalni bazen v Šmarjeških Toplicah
- plavalni bazen v Dolenjskih Toplicah

KDAJ:

— plavalna sezona v odprtih bazenih traja od 25/5 do 1/3
— plavanje v toplicah preko celega leta
— tečajji za neplavalce pa so organizirani od 25. februarja do 25. aprila

KAKO:

- vključevanje je možno na samih bazenih
- na tečajih neplavalcev s prijavo na razpis

PO ČEM:

— cene na bazenih so od 50—70 din, organizirano v času rekreacije pa brezplačno

INFORMACIJE:

- pri tov. Jožetu Pečniku, telefon 22-267

STRELJANJE

S streljanjem se lahko ukvarjate skozi vse leto, če le imate veselje, in to do pozne starosti. Streljanje je primerno tako za ženske kot tudi za invalide. Koncentracija in natančnost, ki odlikujeta to športno panogo, zahtevata dobro telesno pripravljenost.

STRELSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

KAJ: — športno rekreacijsko streljanje

KJE: — strelišče za zračno puško v Športni dvorani „MAROF“

KDAJ: — vsak ponedeljek od 17 — 19. ure

KAKO: — vpisovanje je v času vadbe na strelišču

PO ČEM: — plačilo diabol

INFORMACIJA: — pri Antonu Anclju, telefon 23-511 IMV

ŠAH

Šah res ne zahteva velikih telesnih obremenitev, zahteva pa veliko psihično stabilnost. Šah so donedavnega lahko občani ig-

rali v nezdravih prostorih, s sanacijo doma športov na Loki pa so šahisti dobili lepe prostore, zračne in prostorne, v katerih se ne kadi.

ŠAHOVSKI KLUB NOVO MESTO

KAJ: rekreacijsko šahiranje

- občasne in stalne oblike tekmovanj

KJE: — v Domu športov na Loki

KDAJ: — vsak torek in četrtek od 18.—21. ure

KAKO: — rekreacijsko igranje je brezplačno

INFORMACIJE: — pri Ferdu Avscu, telefon 22-175

NAMIZNI TENIS

Namizni tenis je izredno primerna športna panoga za vsa starostna obdobja. Lahko ga igrate skozi vse leto, saj je mizo moč postaviti na prosto ali v zaprt prostor. Že v krogu družine si lahko ustvarite možnosti za igranje, če pa boste igranje razširili še na sosede in znance, boste prosti čas preživeli pestro in zabavno.

NAMIZNOTENIŠKI KLUB NOVO MESTO

KAJ:

- igranje namiznega tenisa za vse starostne kategorije

KJE: — Športna dvorana „MAROF“

KDAJ: — ob torkih in četrtek od 18.—20. ure

KAKO: — občani se lahko vpišejo med vadbo

PO ČEM: — letna članarina je 100 din

INFORMACIJA: — pri Petru Viteziču, telefon 22-441
stanka

KEGLJANJE

Kegljanje je ena izmed panog, ki omogoča aktivnost preko celega leta, ne glede na to, ali se z njim ukvarjate redno, ali pa vam kegljanje predstavlja razvedrilo.

Če želite sodelovati na rekreativnih tekmovanjih, se boste lahko pomerili na številnih tekmovanjih rekreativcev.

KEGLJAŠKO DRUŠTVO NOVO MESTO

KAJ: — rekreacijsko kegljanje

- rekreacijsko tekmovanje na trimskih akcijah

KJE: — kegljišče Loka

KDAJ: — vsak ponedeljek od 17.00 do 19.00

KAKO: — s prihodom na Loko

PO ČEM: — s članarino v društvu

INFORMACIJE: — na kegljišču Loka vsak torek po 18. uri

ODBOJKA

Odbojka je kot kolektivna igra zelo priljubljena, zato se vključujte v organizirano rekreacijo odbojke v občinskih ligah in rekreacijskih turnirjih.

Zbor odbojgarskih sodnikov

KAJ:

- rekreacijsko igranje odbojke
- rekreativna tekmovanja

KJE:

- telovadnica osnovne šole Grm

KDAJ:

- vsak torek in četrtek od 19.30 do 21.30

KAKO:

- vključevanje ob prihodu v telovadnico

PO ČEM:

- rekreacija je brezplačna

INFORMACIJE:

- pri Dragu Bonu, telefon 22-511 IMV

Tretjega srečanja bork, osebnih invalidk, žena in mater padlih borcev ter žena osebnih vojnih invalidov, ki ga pripravlja komisija za vojaške vojne invalide pri občinskem odboru ZZB NOV Novo mesto, se je udeležilo nad 70 tovarišic iz 11 krajevnih skupnosti Novega mesta, Mirne peči, Karteljevega, Kamenc, Bučne vasi in sosednjih krajev. Prvič so se srečale pred leti v tovarni zdravil Krka, lani pa v straškem Novolesu. Za mnoge med njimi je osmomarčevsko srečanje edina priložnost v letu, da se spet vidijo z znankami, nekdanjimi soborkami in prijateljicami.

Naše drage gostje smo z zadovoljstvom sprejeli. Pokazali smo jim proizvodnjo v tkalnici, nato pa so jih pozdravili Danilo Kovačič v imenu delavcev, družbeno političnih in samoupravnih organov Novoteksa, Milan Smerdu za Zvezo borcev in Fanika Kranjc kot predsednica aktiva ZB Dušan Jereb v Novoteksu.

Slednja jim je tudi čestitala za praznik žensk in zlasti poudarila nepozaben delež naših žensk, mater in deklet v narodnoosvobodilnem boju.

Tudi srečanje v Domu starejših občanov z ženami, ki se niso mogle udeležiti srečanja v delovni organizaciji Novoteks je bilo prisrčno. Delegacija Občinskega odpora ZZB NOV in delovne organizacije Novoteks je takoj po končanem kulturnem programu odšla v Šmihel na obisk. Bilo je prisrčno, tudi solz ni manjkalo. Žene so se zvaljavile za obisk in darilce, predvsem pa so bile srečne ker niso bile pozabljene.

Prvič in menda zadnjič v življenju sem danes v tovarni," je med drugim povedala 72-letna vdova Jožefa Grmovšek z Dalnjega vrha, „pa šele zdaj vidim, kako si delavke ob ropotu strojev in v zaprtih prostorih služijo kruh.“

Mira Jovanovič, Kristina Zupančič, Milica Šali, Minka Dragan in druge žene so po lepem kulturnem sporedu povedale med skupnim kosilom v obratu družbene prehrane tovarne: „Vedno manj nas je, zato smo toliko srečnejše, ko so nas v Novoteksu tako lepo sprejeli in počastili. Prišle smo kot med svoje soborke in prijateljice iz mladih dni...“

„DOBER DAN, DRAGA DEKLETA!“

Prisrčno srečanje z nekdanjimi borkami — invalidkami, ženami in materami padlih borcev in osebnih vojnih invalidov

„Drage tovarišice, z orožjem ste se ramo ob rami s soborci izkazale v prvih bojnih linijah in v zaledju, kjer je bilo pogostokrat še težje, uveljavile pa ste se tudi vsa prva povojna leta, ko niste imele ničesar, razen ponosa na prehojeno pot in brezmejno voljo ustvariti sebi in potomcem novo življenje.“

Tako je med drugim pozdravila nekaj več kot 70 povabljenih osebnih invalidk — bork NOV, žena in mater padlih borcev ter osebnih vojnih invalidov 10. marca dopoldne Fanika Kranjc, predsednica aktiva ZB Dušan Jereb v lepo urejeni Novoteksovi menzi. Tokrat so prišle članice osnovne organizacije ZVVI iz 11 krajevnih skupnosti Novega mesta in iz rajona, ki sega čez Bučno vas, Kamence in Karteljevo tja do Mirne peči. V dogovoru z vodstvom tovarne jih je povabila komisija za vojaške vojne invalide pri občinski orga-

nizaciji ZZB NOV. Prvič so se pred leti sešle v tovarni zdravil Krka, drugič pa v Novolesu v Straži.

„Dober dan, draga dekleta!“ je nagovoril zbrane sivolase matere, vdove in žene v imenu vseh delavcev Novoteksa Danilo Kovačič in takoj ustvaril prisrčen, neposreden stik z udeleženkami srečanja, med katerimi mnoge leto in dan ne gredo nikamor od doma. „Proslavo dneva žena združujemo s spominom na revolucionarni boj predvojnega in povojnega dolenskega delavstva,“ je med drugim poudaril Danilo Kovačič in predstavil gostjam 2700 članski kolektiv Novoteksa, v katerem dela nad dve tretjini žensk.

Povabljenke so si nato ogledale delo sobotne izmene v tkalnici, kjer so mnoge srečale precej znank in prijateljic. Za marsikatero izmed njih je bilo to prvo srečanje s tovarniškim delom in mnoge ženske so kar

neverjetno zmajevale z glavami, češ, kako je mogoče delati v takem ropotu. Ko so se vrnile v menzo, jih je

tam s toplo zahvalo za sodelovanje v boju in revoluciji, v trdih časih obnove (Nadaljevanje na 14 str.)

MATI IN SIN

V izmučeno staro, ubogo srce udarila temna ji je bolečina, ko je v kopici mrličev spoznala svojega edinega sina.

O, vedela je, da je zvest domovini, saj njena mu roka kazala je pot, kako le skoz borbo in kri se prebije k svobodi naš rod.

Ob njej je rohnela zdaj tolpa zbesnela, krohot jo peklil je in žgal v obraz. Pogoltni plameni so kočjo objeli v strahotni ta čas.

„Tvoj sin je bandit!“ so morilci kričali in silili vanjo, se kruto režali. Odtргali so jo od dragega tupla in v ogenj zmandrali.

Zgorelo je materino hrabro srce. Skoz dim zasijala je luč — domovina. S krvavim obrazom molče poljubila je mater in sina.

PAVLA ROVAN — JANA

Pesem napisana ob grozotah oktobrske ofenzive na Dolenjskem 1943

RAZMIŠLJANJE OB PRIJETNEM SREČANJU V NOVOTEKSU:

Ob letošnjem praznovanju Dneva žena smo bile partizanske invalidke, matere in vdove padlih in umrlih vojaških invalidov novomeške organizacije ZZB NOV, gostje vaše delovne organizacije.

Srečanje sivolasih žensk, ki so žrtvovale za svobodo naše lepe domovine največ, kar človek lahko da, svojo kri in svoje najdražje, z vodstvom in družbenopolitičnimi predstavniki, je bilo iskreno in prisrčno.

Med ogledom proizvodnje v tkalnici smo se srečale z znankami, nekatere tudi s sorodnicami. Tiste, ki so bile v proizvodnem obratu prvič, so se seznanile tudi s težkimi pogoji delavk, zlasti tistih v nočni izmeni, katero sedaj še ni mogoče ukiniti. Zanimivo je bilo tudi poslušati pripovedovanje o naporih delavnega kolektiva za uspešnejše gospodarjenje v teh težkih ekonomskih razmerah.

Izbran kulturni program partizanskega pevskega zbora Dušan Jereb in domačih recitatorjev je to srečanje še popestril.

Med pogostitvijo je steklo sproščeno obujanje spominov na pota revolucije, na žrtve in pridobitve NOB, pa tudi na sedanji mednarodni položaj, oboroževalno tekmo, lokalne vojne in oživiljanje neofašizma. Bo zmagal zdrav razum velikih sil in moč OZN, da preprečijo III. svetovno vojno?

Zdi se mi potrebno, da moramo ob takih srečanjih mlajše in starejše generacije še zlasti sedaj, ko tudi mi živimo v težkih gospodarskih razmerah, močneje opozarjati na žrtve in osnovne vrednote NOB ter povojne obnove domovine. Želja po svobodi in neodvisnosti, hrabrost, disciplina, osebna odgovornost, tovarištvo in še zlasti bratstvo in enotnost ter zaupanje v ustvarjalnost naših ljudi, so odločilno vplivale, da smo zdržali in zmagali v neenakem boju z okupatorjem in domačimi izdajalci, obnovili porušeno domovino in se v letu 1948 odločno uprli Informburoju. Te človeške vrednote nam lahko tudi danes pomagajo pri premagovanju sedanjih gospodarskih in političnih težav in za pravo smer nadaljnje-ga socialističnega razvoja.

Naša generacija je bila v II. svetovni vojni lačna in zatirana. Občutili smo grozote vojne z vsemi posledicami. Daleč je tisti čas. Zrasli sta že dve novi generaciji, ki gledata strahote vojn samo na ekranih. Prav gotovo pa je nam in mlajšim skupna želja: ohraniti mir, sporazumevanje in prijateljstvo med narodi in vsemi ljudmi sveta.

Prav 8. marec, mednarodni dan žensk, je vsakoletna priložnost, ki opozarja na velike ustvarjalne, delavne in politične sposobnosti žensk, pripravljenih pomagati spreminjati ta naš svet sovraštva v svet prijateljstva med narodi in ljudmi. In če ob taki vsebini praznovanj poskrbimo še za srečanje sedanjih delavk z ženskami, ki so sodelovale v revoluciji in same izbojevale enkopravnost in priznanje vrednosti žensk, to praznovanje še bolj oplemenitimo, zato si takih medsebojnih srečanj še želimo.

DRAGICA ROME

(Nadaljevanje s 13 str.)

in razvoja domovine pozdravil Milan Smerdu v imenu Zveze borcev. Zahvalil se je tudi gostitelju, kolektivu Novoteksa, ki je tako ljubeznivo sprejel v svojo sredino zaslužne tovarišice.

Partizanski pevski zbor Dušan Jereb je nato z borbena in narodno pesmijo razveselil vse zbrane. Nastop pevcev je bil kot šopek poljskega cvetja, kot pristrčen stisk roke, poln veselih in žalostnih, toplih in prijaznih, pa spet prešernih in otožnih melodij. Okrepljeni zbor vodi zdaj novi pevovodja Tone Čorbič, pevci Dušana Jereba, ki pojejo že vse od 1945, pa bodo letos slavili 40-letnico zborovega obstoja. Pred kratkim je Novoteks prevzel nad zborom pokroviteljstvo, kar bo omogočilo zboru boljše pogoje za delo in nastope.

Med kulturnim sporedom je občuteno recitala partizansko pesem Majda Dular, po skupnem fotografiranju pa so povabljenke sedle s predstavniki Novoteksa.

za pogrnjene mize. Med gosti smo videli tudi Dra-

gico Rome, članico zveznega in republiškega odbora ZZB NOV, Ivana Somraka, predsednika občinske organizacije ZB, Martina Pavlina, predsednika komisije za VVI pri ZB, Jožico Goleš iz občinske skupščine, razen drugih predstavnikov organov samoupravljanja in organizacij iz Novoteksa pa je bil ves čas med gosti tudi Slavko Pavlin, direktor kolektiva. Med kosilom dobra volja kar ni ponehala. Delavke Novoteksa so drage gostje tudi skromno obdarile, največje zadovoljstvo pa je bilo že srečanje samo.

„Vedno manj nas je,“ so pripovedovale zaslužne žene, „pa smo zato toliko bolj vesele, da se lahko ob 8. marcu organizirano srečamo in vidimo, da naš delež za svobodo vendarle ni pozabljen...“

Kaj resnično pomeni vabilo med delavce, se je še zlasti pokazalo pri tistih tovarišicah iz okoliških vasi, ki le redkokdaj zaidejo v mesto. Bile so razigrano vesele in srečne, da niso pozabljene. „To je edina organizacija, ki nas nikoli ne pozabi...“ so dejale ob slovesu iz Novoteksa.

TONE GOŠNIK

Vsem v premislek

Ne vem, morda se motim, vendar mislim, da ni pravilno mišljenje nekaterih v DO, da ljudje, ki delajo v DSSS, niso delavci. Ni krivda teh ljudi, če naš sistem zahteva tako obliko tovarne, ki zahteva tudi administrativna dela.

Zavedamo se, da nismo neposredni proizvajalci, vendar delo opravljamo ravno tako kot vsi v proizvodnji. Naše delo v končnem merilu ne more prikazati nekega izdelka, lahko pa veliko pripomore k normalnemu poteku proizvodnega dela, saj režija zajema finančni sektor, prodajni sektor (skladišča), tehnično-razvojni, nabavni sektor, AOP, PAS in končno tudi kadrovsko-spolni sektor.

Ne vem, če bi lahko eno podjetje z 2500 zaposlenimi uspešno poslovalo brez navedenih sektorjev. Morda je v teh sektorjih res zaposlenih preveč ljudi, katerih število pa se vidno manjša.

Vsi očitki delavcem DSSS, da živimo na račun pr-

oizvodnje, so odveč in samo pripomorejo k slabšim odnosom v DO. Vsem, da je krivda vseh v DPO aktivnih članov, da ne sodelujemo in razpravljamo o nastalih problemih. Večkrat se podrejamo direktivam vodstvenega kadra, kar pa v današnjem času ni samoupravno. Po drugi strani pa tudi vsi nismo dosti zreli, da bi lahko samoupravljanje pravilno ovrednotili.

Še bi lahko naštel očitkov na račun DSSS, vendar ni potrebno, ker jih vsi dobro poznamo.

Ali pozabljamo vse lepe trenutke, ko smo skupaj prijeli za delo in ga vsi enotno, pravočasno opravili? Pozabljamo, kako je nastajala naša DO, v kakšnih razmerah so delavci opravljali delo, pa vendar so zadovoljno sedli k mizi in si natočili čistega vina.

Zavedajmo se, da grešimo vsi, zato pa si dajmo na zgleden način pomagati drug drugemu.

LEGAN MIHA

Komanda je taka pa konec

Glede novega fiksnega delovnega časa je bilo veliko različnih mnenj in razprav. Nekateri so na vprašanje, kaj mislijo o novem delovnem času, dali naslednje odgovore:

— Sem vsaj za polurni premakljiv delovni čas zaradi gneče na cesti, v vrtcu pa tudi pri žigosanju kartic.

— Do 8. ure zjutraj ne dobim skoraj nobenega poslovnega partnerja, marsikdaj se zmenim šele po drugi uri, toda takrat je mojega delovnega časa konec, čaka me otrok v vrtcu pa avtobus.

— Nimam kaj misliti o novem ukrepu. Komanda je taka in konec. Ali nas je sploh kdo kaj vprašal, kje je samoupravljanje, to je njegovo kršnje? Je sploh zasedal delavski svet skupnih služb?

— Z uvedbo GDČ so se zmanjšale boleznine. Kaj bo pa spet sedaj, ko je ukinjen?

— Lahko je delavcem za stroji končati delo ob 14. uri, kaj pa režijcem, ki imajo največkrat stranke in delo tudi popoldne? Kako pa bi zgedalo, da stranki rečeš: „Delamo do 14. ure, pridite jutri ob 6. uri!“?

— Pravijo, da je GDČ motil delavce v proizvodnji, da so jim režijci dajali slab zgled:

Kdo od njih pa je vprašal, kdaj je ta režijec odšel domov?

— Za delo režijcev, ko morajo biti z mislimi zelo prisotni in spočiti, se efektivno delo začne šele okoli 7. ure do 8. ure, zato je izguba časa od 6. do 7. ure zelo velika.

— Nič ne mislim, vem samo to, da gremo s časom nazaj, nobenega napredka ni, po drugi strani pa se gremo moderno firmo.

— Nastala je še večja grobost do otrok. Zjutraj ga priganjaš, da ne zamudiš tiste minute, priganjaš ga ob 14. uri, da ne zapadeš v gručo, če si z avtom, ali pa da ne zamudiš prevoza, zvečer ga priganjaš, naj gre spat kmalu, da bo zjutraj laže vstal. Kje je starševska nežnost?

— Režijec mora biti zgled tovarne, na delovnem mestu mora biti urejen, svež, spočit. Ob fiksnem delovnem času je tega vse manj.

— Lansko leto je bilo znanstveno dokazovanje ugodnosti GDČ, za te raziskave se je porabilo veliko časa in denarja, za naše podjetje očitno zaman.

— Bioritem za delavca v proizvodnji se je spremenil za eno uro, za režijce pa za dve

(Nadaljevanje na 16 str.)

ZNAČILNOST ŠTUDIJA DELA

Vsa prizadevanja za večjo produktivnost in stabilizacijo celotnega združenega dela, ki imata v našem samoupravnem socialističnem sistemu gospodarski in družbenopolitični značaj, usmerjamo v dvoje ciljev: v večanje dohodka in zmanjšanje stroškov. To dosegamo z uvajanjem boljše tehnologije in organizacije proizvodnje, s spreminjanjem miselnosti in vedenja ter stimuliranjem znanja. Da bi uresničevali te cilje, moramo razpolagati z množico podatkov kot osnovo za izračun stroškov, za planiranje, za poslovne odločitve, za obračun osebnih dohodkov itn. Danes, ko je dana možnost široke uporabe elektronike, je pomembnost različnih analitičnih podatkov še toliko večja.

V zadnjih dvajsetih letih so tudi v slovenski gospodarski prostor začele prodirati metode za povečanje produktivnosti dela. Med njimi je prav gotovo največji uspeh požela metoda za študij dela z imenom REFA, ker je za pretežno večino naših OZD na sedanji stopnji organizacije in tehnološke opremljenosti še vedno osnovna in najbolj uporabna.

Sam pojem študija dela vsebuje znanstveno obravnavo nekega dogajanja, oziroma napredka, s proučevanjem, torej po analitski, sintetični poti naj se reši nek delovni problem. Bistvena razlika je seveda med sistematično in nesistematično rešitvijo. Včasih tudi s praktičnimi preizkusi slučajno lahko pridemo do uporabnih rešitev. Takšne rešitve so redke in ne morejo predstavljati pravila. Pravi smisel in možnost rešitve neke delovne naloge je, da jo v popolnosti zajamemo, zato jo moramo študirati, oziroma se moramo z njo študijsko spoprijeti.

Ta zadeva prav posebno velja za današnje razmere proizvodnje, ker se zahteva čim boljše sinhronizacija treh osnovnih potencialov proizvodnje: osnovnega sredstva, materiala in človeka. Tisti, ki želijo iz teh treh potencialov čim več iztržiti, morajo upoštevati in spoštovati znanstvene predpostavke metodološkega dela, kar bo imelo za posledice urejevanje delovnih postopkov.

Frederich Winslow Taylor (1856) je potek dela opazoval prek študija časa na osnovi snemanja. Frank B. Gilberth (1869—1924) je ustvarjalec sistematičnega proučevanja človeških gibov. Odklanjal je snemanje po Taylorjevih principih, s trditvijo, da je netočno, in zato priporočal snemanje posameznih gibov (fotografiranje). Trdil je da ena slika več pove kot tisoč besed. S tem je postal ustanovitelj filmske študije in kasnejših sistemov standardnih časov (MTM, Work-faktor). Henry Fayl (1841—1925), francoski rudarski inženir, je študij časa prilagodil administrativnemu dogajanju, ki je danes že v veljavi.

Študij dela v svojem širšem smislu pokriva celo vrsto znanstvenih področij in se zaradi tega lahko smatra kot „strešni“ pojem. Pojem dela različne znanstvene veje različno definirajo. Fizik pravi, da je delo produkt sile in poti. Toda jurist uporablja besedo „delo“ v čisto druge namene. Ko govori o delovnem pravu, predvsem misli na pravice človeka, ki opravlja delo. Čisto drugačen pojem dobi delo v okviru pojma študija dela ali tehnologije dela.

Leta 1960 je inštitut REFA iz Dermatadta napravil zanimivo študijo, ki dokazuje, da pride v nemškem gospodarstvu na tisoč zaposlenih 74 tehničnih vodilnih ljudi. Pri tem so upoštevani vodilni ljudje iz linijskih in štabnih formacij. To so prav zaprav tri skupine:

1. RAZVOJ IN KONSTRUKCIJA IZDELKA

(Nadaljevanje na 16. str.)

(Nadaljevanje s 15. str.)
 uri, zato je utrujenost večja pri režijcih in njihovih otrocih.
 — Če bo zaradi novega časa večji delovni učinek in večji zaslužek, nimam nič proti.
 — Zaradi gneče pridem domov kot takrat, ko sem de-

lala do 15. ure.
 — Če slučajno zaspiš, kar je človeško, zamudiš odhod vlaka, čakaš naslednjega in ko prideš z enourno zamudo, imaš moralnega mačka, če bi bil GDČ, pa bi bilo v morali vse v redu.

baš kao što se desilo početkom ovoga veka kada je Koko Šanel obukla pantalone ili šezdesetih godina

kada je Meri Kvant obukla mini suknju — kaže Andželka Slijepčević, profesor na Katedri za savremeno ode-

PO SLEDEH ČLANKOV

Vsaka kritika je dobrodošla, tako kot za slehernega umetnika tako tudi za modnega ustvarjalca.

Po vsakem modnem sejmu objavi večina jugoslovanskih modnih časopisov vtise, opažanja, novitete, nazadovanje in napredek na področju tekstilne industrije.

Odkar smo v naši delovni organizaciji postali zelo uspešni s „TEEN“ programom, nas modni kritiki uvrščajo med najuspešnejše izdelovalce športne mode v Jugoslaviji. Tudi tokrat smo bili (po osvojenemu visokemu priznanju na Beograjskem sejmu mode) deležni zelo ugodnih kritik v jugoslovanskem časopisju.

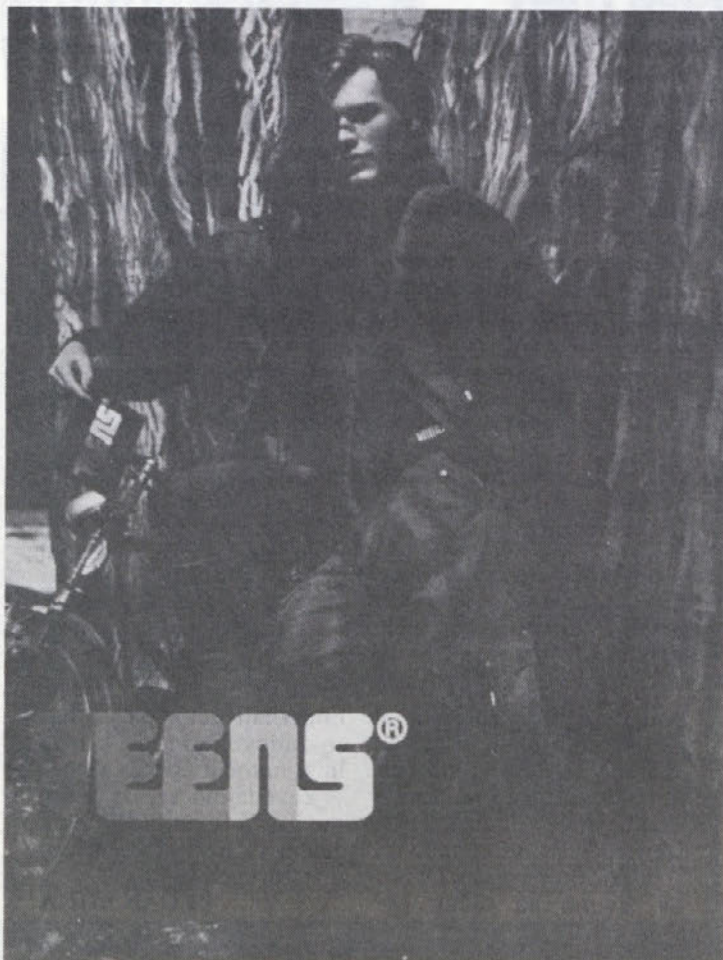
V zagrebški „Praktični ženi“ je bil objavljen zanimiv članek, v katerem so bila poleg kritik zajeta tudi razmišljanja in ugotovitve o

sami uspešnosti kreacije in prodoru končnega izdelka na tržišču.

Med njimi so na primer: Članki (original)

1) „Plasman tekstilnih proizvoda mora se graditi na dobrom dizajnu i kreacijama. To je jedini način da se u ovoj grani industrije dodže do dobrih rezultata na domačem i inostranom tržištu.“

2) „Današnja moda u svetu, pa i kod nas, sve više stvara navike za praktičnu, sportsku odeću, koja najviše odgovara savremenom čoveku. Više gotovo i nema specijalno svečane odeće. Sa sportskom jaknom od brokata može se doći i na prijem. Sigurno je da ova kva odeća svima dogovara, jer čini ljude mladim. Sve je ovo došlo spontano, uslovljeno načinom življenja,

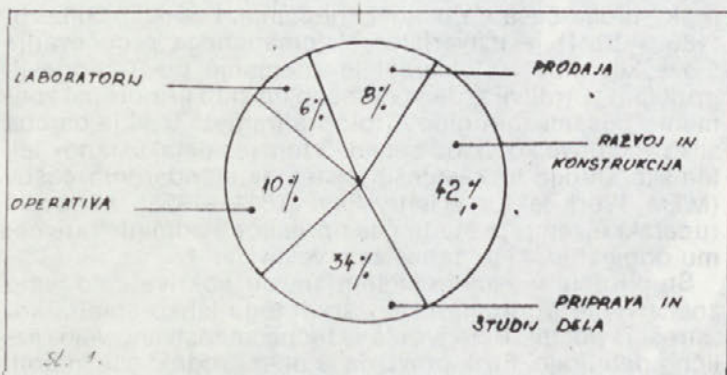

(Nadaljevanje s 15. str.)

2. IZDELAVA IN TEHNIČNO VODENJE IZDELAVE IZDELKA

3. ŠTUDIJ DELA (oblikovanje, študij časa, priprava dela)

Zelo zanimiv je podatek, ki skupino tehnikov in inženirjev deli po vrsti zaposlitve.

Iz slike je razvidno, da je 42% inženirjev in tehnikov zaposlenih v razvoju in konstrukciji, 34 v pripravi in študiju dela, 10 v operativi, 6 v laboratoriju in 8% v prodaji. Izhajajoč iz teh podatkov in števila zaposlenih v nemški industriji, je vsak osmi do deseti inženir in vsak tretji ali četrti tehnik zaposlen na področju priprave in študija dela.

PRIPRAVA DELA

O razliki med študijem dela in pripravo dela so odgovorni zelo različni. Eno mišljenje je tako, da je priprava dela

sestavni del študija dela. Različna mišljenja pa obstajajo ravno pri tem, kaj pa je še drugo, kar spada v področje funkcije študija dela. Vsekakor moramo, ko razpravljamo o teh dveh pojmi, izhajati iz pojma „tehnologija“. Osnovna ali razvojna tehnologija se bavi z razvojem in konstrukcijo. Pričenja se takrat, ko se vodi zamisel, podkrepjena s tehnično izpeljavo in ekonomsko upravičenostjo. Vmes pa stopijo faze razvoja, konstrukcije, izdelava modela, vzorci ali prototip. Konča pa se takrat, ko se model, vzorec ali prototip deklarira za tehnično in ekonomsko upravičen ter sposoben za nadaljnjo industrijsko izdelavo.

Zamisel, razvoj in konstrukcija naprav nekega stroja ne more vsebovati le tehnično zamisel za vsako ceno, temveč tudi ekonomsko upravičenost. Ta pa je optimalna v dani situaciji le takrat, ko je konstruktor uspel doseči optimalno razmerje med časom izdelave, osnovnim sredstvom in materialom. Seveda pri tem študiju, torej v fazi razvojne tehnologije, ne moremo iti v tiste podrobnosti kot takrat, ko imamo na razpolago že podatke aplikativne tehnologije. Večina elementov v tej fazi je odvisnih od predvidevanj, ta pa so boljša ali slabša, kar je odvisno od boljšega ali slabšega poznavanja tehnologije. Ta del tehnologije spada torej v območje makro študija dela.

Aplikativna tehnologija je tista tehnologija, ki mora želje razvojne tehnologije prilagoditi razpoložljivim kapacitetam. Skratka, to je tista tehnologija, ki spada v pripravo dela. Pričenja se takrat, ko so izdelani vsi konstrukcijski načrti modela, vzorca ali prototipa, konča pa svoje delo takrat, ko je pripravila vse osnove za normalni pričetek dela v obratih. Tu so mišljena predvsem operativna, časovna, področna in termimska osnova. To je torej tisti del študija, ki spada v pripravo dela. Operativna ali obratna tehnologija ugotavlja, če se delajo obrati tako, kot je aplikativna

Razstavljena in nagrajena kolekcija TEEN na Beogrjskem sejmu mode.

vanje Akademije primenjenih umetnosti u Beogradu."

3) „Nagradživanje je veoma ozbiljna stvar kojom bi svi morali biti zadovoljni, a naročito potrošači — poručuje Andjelka Slijepčević."

4) „Najzad je prevladalo uverenje da se tekstilna industrija ne može razvijati bez dobrog dizajna in dobrog kreatora — kaže Dobri- la Smiljanić, direktor i kreator Ineks—Zlatiborke iz Sirogojna."

5) „Ovaj Sajam, kao i prošli pokazuje da se kreatori nisu odmorili i da samo treba pronaći pravi put i pravi način da se iskoristi ono što nam oni nude. Za mlade bi bila prava radost da mogu sportsku odeću kao što je Jumko i Teen da nadju i u našim prodavnicama."

Pa je res kreatorjevo delo povsod enako cenjeno? Tudi pri nas?

JANA JOVIĆ

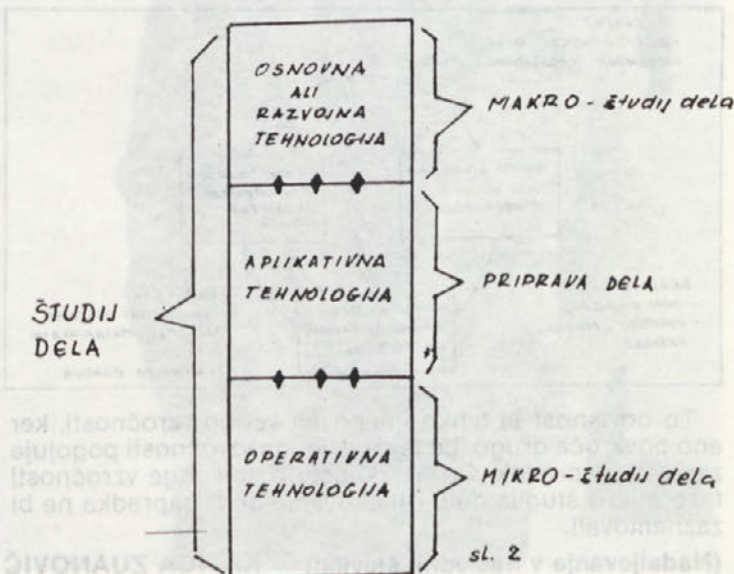
tehnologija predvidevala oziroma predpisala. Ta del tehnologije v naših organizacijah združenega dela običajno zanemarjamo, kar ima za posledico tako imenovano tehnološko nedisciplino. Niso redki primeri, ko se ugotovi, da delajo v obratih drugače, kot predvideva aplikativna tehnologija. Lahko boljše ali slabše. Če delajo boljše, je dolžnost operativne tehnologije, da boljši postopek registrira in izpelje skozi aplikativno tehnologijo. Če delajo v obratih slabše, kot predvideva aplikativna tehnologija, pa je dolžnost operativne tehnologije vztrajati na načelih aplikativne tehnologije.

Dejstvo, da OZD dela drugače, boljše, kot predvideva aplikativna tehnologija, je vsekakor znak, da so si delo sami oblikovali. Tu se postavlja vprašanje, ali so operativni organi poklicani, da sebi oblikujejo delo. Po treznem razmišljanju moramo odgovoriti, da ne. Bolj prevladuje mišljenje, da tam, kjer imajo operativni organi (delavec, predelavec, mojster) čas za razmišljanje, kako bodo delali drugače, boljše, te organe nismo pravilno zaposlili. Seveda je tako stanje boljše kot nič, vendar je tipičen znak, da je funkcija oblikovanja dela v takšnem okolju prepuščena slučajnostim. Torej ne smemo prepuščati operativni fazi razmišljanja, kako delati drugače, boljše, temveč fazi mikro študija dela. Če pa delajo v OZD drugače, slabše, kot predvideva aplikativna tehnologija, moramo vztrajati na načelih aplikativne tehnologije. Torej ne smemo biti zadovoljni s postavljenim tehnološkim postopkom, temveč moramo stremeti po nenehnem izboljšanju. Tudi ta faza oblikovanja dela je naloga mikro študija dela na osnovi jedrskega pojma študija dela.

Na osnovi takšnega razmišljanja in postavljenih dejstev ugotavljamo, da razlik med študijem dela in pripravo dela ni, temveč da je priprava dela sestavni del študija dela. Kaj pa je naloga priprave dela? Odgovor se glasi: priprava dela zajema vse tiste dejavnosti, ki so med razvojem in konstrukcijo na eni, ter konkretno izdelavo na drugi strani. Njena naloga je pripraviti delovni proces in ga usmerjati tako, da je osnova za najbolj racionalno vključevanje človeka, stroja in materiala v delovni proces.

Mikro študij dela je tisti del študija dela, ki nastopi po fazi priprave dela. Analizirati sedanje stanje tehnoloških postopkov, nastalih v aplikativni tehnologiji na osnovi metodološkega razmišljanja in razumnega urejevanja, ter

(Nadaljevanje na 18 str.)

Obleka spet v ospredju

Že kar zapostavljene obleke bodo prišle to sezono spet v ospredje. Aktualna je potisnjena linija, izraz žensvenosti, ter ohlapna oziroma linija ravnega kroja. Silhueto ženske poudarja dolžina obleke ali krila, ki je letos kar malo daljša, močno stisnjen pas z najrazličnejšimi dodatnimi pasovi za okras, z veliko našitimi žepi na kolkih, ki še bolj poudarijo vitkost pasu. Ramena so še naprej bolj široka, toda ne pretirano, kot so bila prej.

Za razliko od oblek pa so jakne in bluže bolj široke z izrazito poudarjenimi in idejno krojenimi rokavi. Obleke ravnega kroja dajejo izgled starega stila. Krase jih arimetričnost s spuščnim pasom, asimetrično zapenjanje, zanimivi veliki vratni izrezi ter spodnji del obleke, ki se kar malo zoži.

Najbolj aktualna je bela barva v kombinaciji s črno, naravno bledo rumeno, safarri zeleno, rdečo.

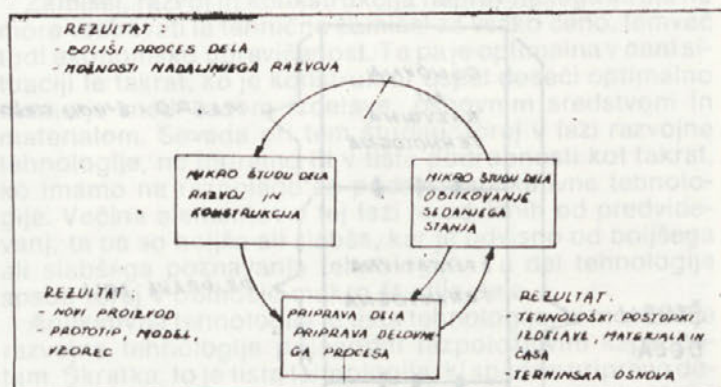
(Nadaljevanje s 17 str.)

določiti boljše tehnološke postopke, je sestavni del faze mikro študija dela.

Razlika med pripravo in mikro študijem dela je torej v tem, da priprava dela delovni proces pripravi, mikro študij dela pa zvestno oblikuje že postavljene delovne procese. Le-tako dosežemo fazo zavestnega oblikovanja dela.

Dobljene rezultate na osnovi oblikovanja delovnega procesa, faza mikro študija dela, posreduje po potrebi nazaj pripravi dela ali razvoju oziroma konstrukciji dela. Največkrat pa sama s pomočjo priprave dela uvede boljše postopek v tehnološki obtok proizvodnje.

To odvisnost bi lahko imenovali verigo vzročnosti, ker eno povzroča drugo. Le takšna veriga vzročnosti pogojuje zavestni napredek. Če bi izključili iz te verige vzročnosti fazo mikro študija dela (oblikovanje del), napredka ne bi zaznamovali.

(Nadaljevanje v naslednji številki) **KATICA ZUANOVIČ**

Trend moških tkanin za sezono jesen - zima 1984/85

Mogoče še bolj kot prejšnje leto ekonomska situacija vpliva tudi na trend moških tkanin. Jesen/zima 1984/85 bo pokazala zelo blago spremembo od prejšnje sezone. Modni trendi so prilagojeni in narejeni tako, kot se obleka nosi in kombinira. Opazi se, da je volna bolj iskana za naslednjo sezono v moški konfekciji. Za obleke so poleg tradicionalnih dezenov iz česanih tkanin zelo važni dezeni z novo športno linijo, kateri bojo ali pa so že sestavni del moške garderobe. Sakoji, za spremembo tudi športni sakoji bodo najvažnejši del moške garderobe.

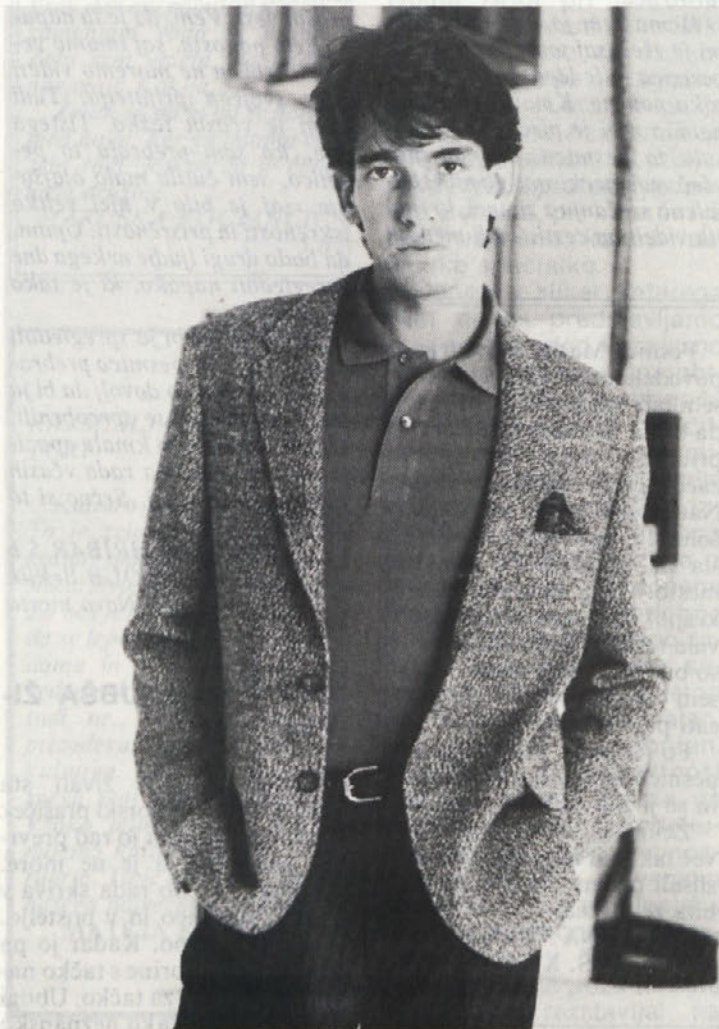
Za ilustracijo bom navedla podatek, podan s strani IWS, da so v letu 1982 prodali na Francoskem za mlade do 25. leta 15% celotne moške konfekcije (obleke, suknjiči, hlače). Današnji kupci iščejo konfekcijske izdelke in tkanine iz materilov, v katerih se bodo počutili udobno, hkrati pa elegantni in agresivni, tako da volna pride do izraza. Tako so ugotovili, da je prodaja volnenih proizvodov od strani mladih v letu 1983 porasla za 60%, največ pri prodaji suknjičev, malo manj oblek in hlač.

Modni trend še vedno navdihuje stil oblačenja iz šestdesetih let. Tkanine so videti, kot da so ročno tkane (rustikalne), vezava ribja kost je zopet v ospredju, ravno tako tudi keper vezave in različne vrste diagonalnih vzorcev. Ne smemo pozabiti na razne drobne vzorce in fine črte za elegantne obleke, večje in grobejše za koordinacijo suknjiča in bluzona. Končni videz dobi tkanina s pomočjo apreture. Če želimo mehke tkanine in volnene, jo valjkamo, debelejšo in toplejšo kosmatimo.

Mehak otip in visoka kvaliteta so še naprej osnova in vodilo za vse volnene tkanine.

BARVE

Nasplošno lahko rečemo, da so srednji in temni toni najvažnejši.

Crne in bele kombinacije za suknjiče in športne obleke so še vedno v trendu. Pri sakojih za mlade je novost ta, da se uporabljajo malo bolj živahni toni poleg črne, vendar v klasičnih dezenih. Veliko je tudi nevtralnih nians, rjave barve, ne vidi pa se več vijolične barve, ki pa je bila značilna prejšnjo sezono. Sveže in maslinasto zelene kombinacije barv, naravni toni pa so tudi zelo važni za tvid.

I. Sakoji iz česane tkanine za kombinacije:

Še vedno je aktualen blejzer, črno-bela kombinacija. Razne črte na temni podlagi, ribja kost in diagonalni.

Bolj temne kombinacije v nežnih kontrastih.

II. Sakoji iz mikane tkanine za kombinacije:

Nekaj naravnih tonov, ravno tako tudi svetlo siva in bež, večinoma temni toni s šetland videzom. Vezave: ribja kost, diagonalni.

III. Športni sakoji:

Pogosto so to kontrastni dezeni. Tudi pri tej grupi je važna črno-bela kombinacija. Tkanine so večinoma narejene v rustikalnem ali country (podeželski) videzu. Mešanica volne in svile v tvidih.

IV. Sakoji od tvida:

Tvidi so končno lažji kot v prejšnjih sezonah in z mehkejšim otipom. Živahnejše barve, vendar v mehkem naravnem kontrastu.

V. Hlače:

Tudi hlače so zelo važni del moške garderobe. Nastopajo v kombinaciji s suknjičem in samostojno. Flaneli so še vedno zanimivi, gabardeni z mat efektom, keper vezave diagonalni vzorci od diskretnih drobnih do zelo grobih, donegal na fini podlagi ribje kosti.

VI. Hlače v nadaljevanju:

Groba ribja kost, črte v kard efektu, donegali, male drobne vezave in šetlandi v več barvnih kombinacijah.

(Nadaljevanje na 20 str.)

(Nadaljevanje z 19 str.)

VII. Športne obleke:

Modni so svetli in srednji toni, zelo malo temnejših. Večinoma so iz česanih in mikanih mešanic. Grobo česana preja je do Nm 20/2. Kombinacija ribje kosti, črte, diagonalni vzorci. Dominirajo rjavi odtenki barv. Plava pa je v glavnem samo za poudarek. Ševiot tudi za športne obleke zelo zanimiv.

VIII. Dnevne obleke:

Veliko bolj športne kot do sedaj. Večinoma so v črtastih deseni in enobarvnih tkaninah. Pol valjane tkanine in zelo mehkega otipa.

IX. Svečane in večerne obleke:

Novost je grafitno siva barva. Poleg te pa so zastopane še rjava, temno plava, siva in seveda črna. Za te obleke so značilne fine črte, sateni, fini gabardeni.

X. Bluzoni — jakne:

Lahki tvidi in lahki lodni. Važno za to skupino je tudi to, da morajo biti mehkega otipa. Barve so temnejše. Kombinirajo se kosmateni loden in groba ribja kost.

XI. Plašči — jakne:

Začnejo se od širokih plaščev 3/4 dolžine in tudi jaken, ki so ponavadi še kako številko večje, krojene s sekanimi okroglimi, raglan in sedlastim ramam.

Tudi jakne so krajše, ramena širša. K jaknam in plaščem se nosijo hlače, ki so okoli pasu širše, poudarjene z gubicami. Športni stil, tkanina naj ima izgled grobega tvida. Barve tkanin: kamelja, mornarsko plava, siva, loden zelena v tvidu, kosmatene ali valjkane. Za finejše konstrukcije dvojne tkanine — tako imenovani dubli. Tkanina mora biti mehka in čim bolj udobna.

Vodilni italijanski WM (WOOLMARK) licenčni partneri, vsi proizvajalci visoko kvalitetne moške konfekcije, so v sodelovanju z Mednarodnim sekretariatom za volno pripravili in izdelali smernice za moško modo jesen/zima 1984/85. Kot priznani modni strokovnjaki so dali volni moderen, ležeren in mladosten videz.

Čeprav se pri nas tkanine čiste volne izogibamo zaradi dragih surovin in s tem tudi končnega izdelka, pa ima volna v svetu še vedno zelo visoko mesto in je važna tkanina za izdelavo moških oblek, jaken, plaščev, hlač, ki so sestavni del garderobe modernega, športnega ali klasičnega tipa moža, ki želi biti prijeten, moderen in se udobno počuti v službi, v mestu, na potovanju ali doma.

TEKSTOR BOŽA

Certification Trade Mark

PURE NEW WOOL

IZ MALIH RASTEJO VELIKI

DOBER DAN

Nekega dne smo pri uri slovensčine brali pesmico Dober dan. Napisala jo je znana pesnica in pisateljica Svetlana Makarovič. Njo poznam po mnogih pe-

Mlinarčki, počitnice in morje

Morja je konec in vsi smo že hin, še šola nam manjka pa smo ob mlin.

Delo poteka kakor poprej, denar si služimo kakor doslej.

Bister potoček ob mlinu žubori, nam in drugim življenje deli.

Tudi počitnice so bile med nami, nam delale družbo in se igrate z nami.

Tiho odšle so, kakor prišle, majhen spominček pustile.

LALIČ PREDRAG 4. b

smicah in zgodbah, ki jih je napisala.

Tega dne smo se pogovarjali o našem vedenju do znancev, ki jih srečujemo, kadar smo kam namenjeni. V starih časih so pozdravljali ljudi z „Dober dan vam želim“. Sedaj pa se je vse to izgubilo in pozdravljamo le z bežnim „An“. Doma smo morali pesmico prebrati in odgovoriti

na vprašanja, ki jih je postavila tovarišica.

Doma sem jo prebrala. Bila mi je všeč, saj sem spoznala, da pesmica ni le lepa, temveč prav tako poučna. Kmalu sem spoznala, zakaj je pisateljica napisala to pesmico. Njej ni bilo všeč vedenje, ki smo ga mi vzbujali ob srečanju z znanci, ki smo jih videli na cesti. Tudi meni ni

bilo veselo pri duši. Počutila sem se, kot da bi mi kdo izprašal vest. Vem, da je ta napaka zelo pogosta, saj imamo veliko skrbi in ne moremo videti duše svojega prijatelja. Tudi meni je včasih težko. Tistega dne, ko sem prebrala to pesmico, sem čutila malo olajšanja, saj je bilo v njej veliko iskrenosti in prisrčnosti. Upam, da bodo drugi ljudje nekega dne spregledali napako, ki je tako pogosta.

Želim si, da bi jo spregledali vsaj tisti, ki so pesmico prebrali. Tudi to bi bilo dovolj da bi jo drugi opazili in se spreobrnili. Upam, da bodo to kmalu opazili, saj si tudi sama rada včasih olajšam težo vesti. Srčno si to želim!

BARBARA HRIBAR 5 b
OŠ XII. SNOUB Bršljin
Novo mesto

SREČANJE S PESNICO — MARJANCO KOČEVAR COLARIČ

V četrtek, 19. 1. 1984, smo v naš razred povabili pesnico in tovarišico Marjanco Kočevar-Colarič. Povedala nam je, kaj jo je spodbudilo k pisanju pesmi. Rekla je tudi, da je že bila na obisku pri pesnici in pisateljici Svetlani Makarovič in da ima Svetlana rada živali, zato ima doma črne mucke in da stnuje stran od ljudi. Če pa ji je dolgčas, odide v Ljubljano, kjer ima veliko prijateljev.

Tov. Marjanci smo prebrali tudi nekaj pisem, ki smo jih pisali za pesnico Svetlano Makarovič. Ta pisma so ji bila zelo všeč.

Pesnica Marjanca nam je povedala o sebi takole: „Ko sem bila še majhna, sem rada brala. Ko sem bila stara približno osem let, sem začela pisati otroške pesmi. Nato sem končala osnovno šolo. Po osnovni šoli sem šla na učiteljske v Novo mesto. Učila sem v raznih krajih. Tam sem tudi urejevala različne liste, v katerih so bile tudi moje pesmi. Ko sem odrasla, sem začela pisati pesmi za odrasle.“

Po dolgem pogovoru s pesnico smo zaključili uro in se ji zahvalili za obisk.

Želim si, da bi imeli še več takih ur in da bi večkrat slišali o tem. Ta ura mi je bila zelo všeč.

TATJANA VERGA 5. a
OŠ. XII. SNOUB
BRŠLJIN

MOJA NAJLJUBŠA ŽIVAL

Moji najljubši živali sta maček Miki in morski prašiček Dašinka. Miki bi jo rad prevrnil na hrbet, a je ne more. Dašinka se zelo rada skriva v rokav, hlačnico in v posteljo. Rada ima temo. Kadar jo pa maček Miki porine s tačko naprej, ga zgrabi za tačko. Ubogi maček Miki! Tako neznansko

cvili, to se mu je zgodilo prvič v življenju. Dašinka spi v postelji ali pa v svoji kletki, pokrita z deko. Maček Miki je tako jezen, če Dašinka spi pri mami. Pa še on pride ves jezen v mojo posteljo in se splazi pod blazino. To sta moji najljubši živali. Ne morem ju nikoli zapustiti, ker ju imam zelo rada.

Napisala učenka iz
5. a razreda
SANDRA JONIČ

MOJA NAJLJUBŠA ŽIVAL

Zelo rada imam živali. Moja najljubša žival je naš papagaj, ki mu je ime Koki. Je zelene barve, glavo pa ima rumeno. Imamo ga že eno leto. Ko smo ga dobili je bil še mladič. Kljun pa je imel mehak in svetle barve. Upali smo, da bo letel, ko bo starejši, vendar ne more, ker ima zlomljena krila. Ta naš papagaj je zelo živahen in priden. Najbolj je živahen tokrat, kadar skoči iz kletke na tla. Tokrat ga nežno primem in se z njim pogovarjam. Zelo rad me poslušja in se igra z mano, zato ga imam zelo rada. Velikokrat poskrbim za njegovo čistočo. Vsak dan mu pomijem kletko, zamenjam vodo in hrano. Zelo sem vesela, da imam papagaja Kokija.

Želim si, da bi bil še dolgo med nami, ker ga imamo vsi zelo radi, kakor da je član naše družine.

MARUŠKA KOCJANČIČ
5 a

RAZMIŠLJAMO OB KULTURI

Kulturo je težko označiti. To je zelo velik pojem. H kulturi spada lepo obnašanje, slikarstvo, stavbeništvo itd. Za nas je najbolj pomembno, da se lepo obnašamo povsod, doma in v šoli. Včasih se vedemo kulturno, včasih pa tudi ne. Vsak od nas si prizadeva, da bi bil čim bolj kulturn. Vsakdo lahko prispeva svoj delež h kulturi. Vsako leto Slovenci praznujemo kulturni dan 8. februarja. To je obletnica smrti našega največjega pesnika.

MATEJA KOŠALE 5 b

KOLINE

Zima je najprimernejši letni čas za koline. Gospodar se zmeni z mesarjem, kdaj bodo zaklali prašiča. To se zgodi navadno v soboto. Zgodaj zjutraj se zberejo močni možje in počakajo mesarja.

Mesar pride z velikim nožem in v belem predpasniku. Odpravijo se v svinjak po prašiča. Prašič se zelo upira in cvili. Mesar ga zakolje, nato pa gospodinja prestreže kri, ki jo mesar potrebuje za krvavice. Prašiča oderejo. Mesar ga

razkosa. Jetra nese v kuhinjo. Čez nekaj časa jih gospodinja pokliče na malico. Po malici se začno delati klobase. Največja klobasa je za gospodinja, ta jo kasneje speče. Kosilo je zelo bogato in dobro. Vsi se veselijo pečenke in dobre juhe z rezanci. Včasih pride muzikant s harmoniko in zaigra vesele pesmi. Proti večeru dobi vsak od povablencev nekaj kolin in veseli odidejo domov.

Sedaj je čas kolin. Veselimo se!

MARUŠKA KOCJANČIČ
5 a

Predstavljamo vam

V počastitev praznika Osvobodilne fronte in 1. maja, mednarodnega praznika dela, bomo 26. aprila na proslavi v naši delovni organizaciji odprli tretjo samostojno slikarsko razstavo.

Tokrat vam predstavljamo mladega akademskega slikarja Jožeta Marinča. Jože je Dolenjec po rodu. Živi in ustvarja v Kostanjevici, kjer je profesor likovne vzgoje na osnovni šoli. Rojen je bil 19. marca 1954 v Dolnji Brigi pri Kočevski Reki. Po končani osemletki je končal šolo za oblikovanje in nato še pedagoško akademijo. Leta 1979 je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani v razredu profesorja Janeza Bernika, pri katerem je tudi uspešno končal slikarsko specialko.

Čeprav je slikar, katerega vam danes predstavljamo sorazmerno mlad, kaže jasno usmeritev na svoji samobitni poti. Čeprav ni mogoče zanikati nekaterih značilnosti, pridobljenih na slikarski specialki Akademije za likovno umetnost v Ljubljani v razredu profesorja Janeza Bernika, saj ga z mentorjem do določene mere povezuje podobna problematika, je Marinč zadržal, zadostno mero samostojnosti. Njegov pristop je mnogo manj racionalen, bolj čustven in spontan. Radoživost in abstraktnost njegove barvne palete ga celo regionalno opredeljujejo z nekaterimi posebnostmi, ki jih je v slovensko umetnost vnesla doljenjska ekspresionistična generacija.

Do danes je Jože Marinč svoja olja razstavjal na

osmih samostojnih in osmih skupinskih razstavah, sodeloval pa je tudi v štirih likovnih kolonijah.

Samostojno je razstavjal:

1975 — Kočevska Reka

1976 — Kočevje

1980 — Kočevje

1981 — Vrhnika

1981 — Kostanjevica

1982 — Krško v hotelu

Sremič

1983 — Krško v SDK

1984 — Novo mesto v DTSC

1984 — Novo mesto v domu starejših občanov

Skupinsko razstavjal:

1977 — Mestna galerija — Ljubljana

1977 — Študentsko naselje — Ljubljana

1979 — Jakopičevo razstavišče — Ljubljana

1979 — Društvo likovnih umetnikov — Kočevje

1979 — Zveza likovnih skupin Slovenije — Brežice

1980 — Razstava mladih umetnikov — Jakopičevo razstavišče — Ljubljana

1980 — Ex tempore — Piran

1980 — Zveza likovnih skupin Slovenije — Valjevo

Sodeloval v likovnih kolonijah

1979 — Beograd

1979 — Tacen

1980 — Izlake in

1981 — Ivanjica

Z zanimanjem si bomo ogledali ustvarjalni opus mladega prodornega ustvarjalca, še posebno zato, ker je njegovo olje „Praznik“ (1979/1980) pa še nekatero polno dekorativnih elementov, izvedenih iz tekstilnih vzorcev, porabljenih v kontekstu krajine.

Mlademu umetniku želimo na njegovi ustvarjalni poti nadaljnjih uspehov!

De Ka

Umrl je Alojz Kavšek

V marcu nas je po kratkotrajni bolezni zapustil naš upokojenec Alojz Kavšek. Alojz se je rodil leta 1909 v Smolenji vasi, na kmetiji. Že v zgodnji mladosti se je zaposlil, in sicer v moški bolnici. Od tu ga je pot peljala v privatno tekstilno tovarno Polh. Tu se je srečal s pravimi delavci in se kalil, zato ni čudno, da je v avgustu leta 1943 odšel v partizane.

Po uspešno končani revoluciji se je zaposlil v tovarni Novoteks, in sicer v predilnici. Najprej je delal na mikalniku, in to v treh izmenah. Zaradi velike prizadevnosti, pridnosti in sposobnosti je bil kmalu postavljen za predelavca.

To delo je uspešno vodil in opravljal, saj je s svojim zgledom in delom znal pritegniti tudi ostale sodelavce, zato ni nič čudnega, če je bila njegova izmena najbolj uspešna. Med sodelavci si je pridobil zaupanje, ker je bil pošten, tovariški in odkrit, zato ni nič čudnega, da so ga sodelavci predlagali in izvolili za člana prvega delavskega sveta Novoteksa.

Za uspešno delo na področju razvijanja samoupravljanja, mu je kolektiv podelil plaketo Novoteksa. Ob 25-letnici samoupravljanja je prejel plaketo Novega mesta.

Podjetju je ostal zvest vse do svoje upokojitve leta 1962. Vsa leta upokojitve je redno prihajal na srečanja upokojencev in se živo zanimal za uspehe in težave, ki nas spremljajo.

Bil je ponosen, ker je bilo njegovo delo vgrajeno v trdne temelje, na katerih je zraslo veliko podjetje.

Za njegovo dolgoletno plodno sodelovanje v podjetju se mu iskreno zahvaljujemo, njegovim domačim pa izrekamo globoko sožalje.

Ivan Debevc med upokojenci

Od 4. aprila letos je Ivan Debevc med upokojenci. Rodil se je 5. aprila 1924 v Dolu pri Šmarjeti. Kot najstarejši izmed 6 otrok je že zelo zgodaj začel pomagati pri delu na srednje veliki kmetiji. Med vojno je kot mladinec sodeloval pri razpošiljanju partizanske literature. Leta 1942 so Italijani po naključju pri njem našli partizanske pesmarice, zato so ga internirali v Padova. Ob kapitulaciji Italije so jetnike zajeli Nemci in jih odpeljali v druga taborišča. Zaradi prodiranja zaveznikov pa so jih kmalu začeli premeščati drugam. Ivan je dobil na izbiro, ali gre k domobrancem ali pa na prisilno delo. Izbral je manjše zlo in tako so ga poslali na delo v železarno Jesenice. Tam je zbolel in v času, ko je bil v bolnici, se je povezal s terenci OF in junija 1944 odšel v partizane.

Po vojni je bil do leta 1952 doma, kjer je pomagal na kmetiji. Do leta 1956 je bil preko poletja sezonsko zaposlen pri gradbenem podjetju Pionir, vmes pa tudi že približno eno leto v Novoteksu.

Leta 1957 je dokončno začel delati v Novoteksu kot barvar.

Upokojile so se še:

Marija Sitar, delavka v tkalnici, mati dveh otrok

Rojena je bila 23. 12. 1928 na Notranjskem. Ko je bila stara dve leti, ji je umrla mati, tako da mladostna leta ni preživljala kot bi jih, če bi mati še živela.

Leta 1984 ji je kolegica priskrbela službo v Novem mestu v tedanji Tekstilni tovarni Novo mesto. Službo v tistih časih ni bilo lahko odobiti, zato je bila tedaj, ko se je lahko zaposlila, najsrečnejši človek na svetu.

Mimi, kot smo jo klicali v službi, se spominja, da so takrat delavke stanoval v samskih sobah, v katere so bili preurejeni prostori nad kotlarno in sedanjo upravno stavbo. Prednost pri dodelitvi stanovanja je imela tista delavka, ki je imela največ ur industrijsko opravljenega dela. Delali so v treh izmenah in ob sobotah, večkrat pa tudi ob nedeljah. Nekaj let je bil delovni čas urejen podobno kot sedaj in so z delom pričenjali v letnem času v vseh izmenah 1 uro prej, zato pa tudi eno uro

Iz zdravstvenih razlogov je bil kmalu premeščen v pripravo, kjer je delal v skladišču.

V začetku je bilo delo nočno. Ko pa se je začela modernizacija, je prvi viličar vozil prav on. Klicali so ga povsod, kjer je bilo potrebno prekladati težje tovore. Mnogokrat je tik pred odhodom domov zvedel, da bo moral ostati še nekaj časa v tovarni. Kadar je bilo potrebno, je prišel tudi od doma. Vedno je imel razumevanje. Živel je za tovarno. Živel pa je tudi za družino in kmetijo. Sedaj, ko bo imel več časa, se bo lahko obema še bolj posvetil.

prej končali redni delovni dan.

Prvih šestnajst let je Mimi delala na tkanju. Z delom je prekinila le v času rojstva hčere, ki je bila bolehná, pa tudi za varstvo otrok še ni bilo tako poskrbljeno, kot je sedaj, saj takrat še ni bilo otroških vrtcev. Mimi se spominja, da so takrat delali predvsem odeje in pa blago iz mikanih prej. Tkalko so delale od začet-

ka na enem stroju, kasneje na dveh, šele veliko pozneje so prešli na štiristrojno tkanje.

Po šestnajstih letih je bila Mimi zaradi bolezni premeščena na vdevanje osnov, kjer je delala do upokojitve. Včasih je delo na vdevanju potekalo bolj tekoče, saj ni bilo toliko praznitev strojev, kot jih je sedaj. Osnove so prisukavale ročno, šele kasneje so bili nabavljeni strojčki za strojno privezovanje osnov.

Fani Lesjak

Naša Fani je delala kot tkalka v tkalnici, zadnje leto pred upokojitvijo pa je delala na vdevanju osnov.

„Rojena sem bila leta 1933 na Gornjih Lakovnicah. V družini je bilo deset otrok, od katerih nas osem še živi. Od doma sem šla, ko sem imela

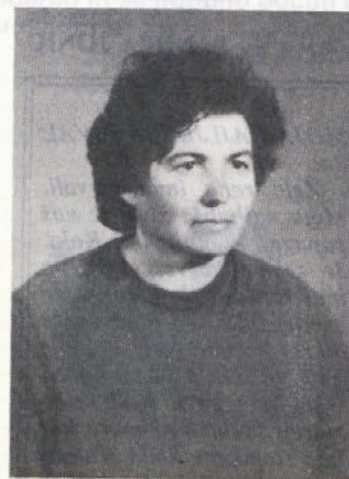
dvanajst let. Šla sem v Stopiče k staremu očetu. Tam sem obiskovala osnovno šolo in pomagala na majhni kmetiji.

Moja prva zaposlitev je bila leta 1948 v Industriji perila v Novem mestu. Tam sem bila en mesec. Zaradi predolge poti, ki jo je bilo treba vsak dan prehoditi, sem službo pustila, saj takrat ni bilo nobenega prevoza. Čez en mesec istega leta sem odšla v Tržišče, kjer sem stanovala pri teti. Ona mi je preskrbela službo v Bombažni predilnici in tkalnici v Tržišču. Po končanem delu v službi sem pomagala pri gospodinjstvih delih. V Tržišču sem bila do leta 1951, ko sem se vrnila domov na Lakovnice.

En mesec sem bila doma, nato pa sem se zaposlila pri nekem privatnem mizarju kot gospodinjstvena pomočnica. Tam sem ostala osem let in sem morala trdo delati. Od tam sem odšla v Novoteks, kjer sem delala do upokojitve.”

Marija Švener

V pokoj je odšla tudi Marija Švener. Rojena je bila leta 1929 v Mirni peči. Tudi ona je ena tistih delavk, ki so rasle in živele skupaj z našo tovarno od samega začetka, zato dobro pozna in ve za takratne delovne razmere in življenja nasploh.

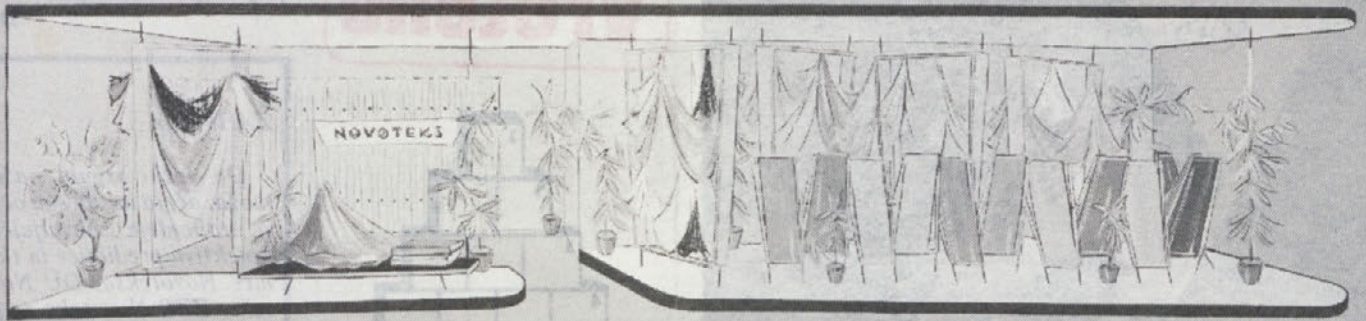

V naši tovarni se je zaposlila leta 1949 in začela delati v tkalnici. Po dveh mesecih je dobila svoje stroje in bila razporejena v izmeno. Stanovala je ravno tako kot ostale v prostorih nad kotlarno oziroma v provizorju. Dobro se spominja, da so z vso vnemo delali tudi po „šihitu“ na prostovoljnih udarniških akcijah.

Leta 1954 se je poročila in se preselila v Češče vas. Je mati štirih otrok. Vsa leta, razen zadnjih treh pred upokojitvijo, je v službo pešačila ne glede na to, kakšne so bile vremenske razmere. Vsakodnevna pot v službo, ki meri v eno stran približno 4 km in pa stoječe delo, ko je delala kot tkalka, so precej prispevali k temu, da ima naša Marija nekaj težav, saj jo rade bolijo noge. Na bolniški zaradi otrok je bila samo enkrat.

Kot tkalka je delala 27 let, nato pa je bila premeščena v vdevalnico, kjer je delala do upokojitve s polno 35-letno delovno dobo.

Sicer pa je naša Marija mnenja, da danes odnos predvsem mladih delavcev do družbene imovine ni tak, kot je bil tedaj, ko je bila še ona mlada, hkrati pa ugotavlja, da bi lahko bil boljši tudi odnos do starejših ljudi, predvsem do tistih delavcev, ki so vse svoje življenjske moči pustili v izgradnji in nadaljnjem razvoju naše tovarne

RAZSTAVNI PAVLJON - NOVOTEKSA - ZAGREB - 1957

Ivanka Pavlič

Rojena 1933. leta na Notranjskem, mati enega otroka. Očeta so ji kot talca leta 1942 ubili okupatorji, zato dobro ve, kako težko je bilo življenje med vojno, ko sta z mlajšo sestro preživljali vse grozote vojne in bili ob vsesplošnem pomanjkanju večkrat lačni kot siti. Njena mati je bila aktivna udeleženka NOV in je delovala kot aktivistka na terenu. Pri tem delu ji je večkrat pomagala tudi Ivanka, ki je večkrat prenašala pošto in razna obvestila, ker takrat otrok niso tako kontrolirali kot odrasle ilegalce.

Po vojni so se preselili na Štajersko, kasneje, leta 1948, pa v Belo krajino. Po novem letu 1949 se je Ivanka januarja zaposlila v Tekstilni tovarni Novo mesto.

Stanovala je najprej v prostorih upravne stavbe, kjer so bile samske sobe. Kasneje, ko se je pokazala potreba po pisarnah, so bile urejene samske sobe nad kotlarno. Po dograditvi provizorija se je večina delavk preselila vanj. Pri gradnji provizorija sta imeli naj-

več udarniškega dela Ivanka in pa Sitarjeva Mimi, za kar sta tedaj dobili tudi denarno nagrado od sindikata, vsaka po 2000 din.

Ker so se dekleta sčasoma omožile, so provizorij predelali v družinska stanovanja. Tu je Ivanka preživela nekaj let življenja, dokler ni bil zgrajen stanovanjski blok 1962 leta, kamor se je preselila z družino. Leta 1968 pričneta z možem z gradnjo hiše v Bučni vasi in jo dokončata leta 1971, ko se vanjo vselijo.

Ivanka je bila vsa leta od začetka zaposlitve delavka v tkalnici in je delala ves čas kot tkalka do nekaj mesecev pred upokojitvijo, ko je bila zaradi zamenjave starih statev z novimi premeščena na vdevanje osnov.

Spominja se, da so od začetka delali v dveh izmenah, in sicer v nočni in dnevni, v katerih se je delalo po 12 ur na dan, zlasti še takrat, kadar je bilo to potrebno zaradi izpolnjevanja planov. Izmene so menjavali vsakih 14 dni.

Za evidenco prisotnosti na delu so že tedaj imeli kartice za žigovanje pri vratarju. Vseh delavcev je bilo nekaj nad 200, zato so se med sabo dobro poznali. Prehrana je bila urejena v menzi in jo je bilo moč dobiti le na karte, ki pa so bile vnovčljive tudi v trgovinah, in sicer predvsem za tiste delavce, ki so živeli v bližini tovarne in se niso hranili v tovarni. Vso hrano so pridelali z udarniškim delom na bližnjih tovarniških posestvih. Večkrat so morali po nekaj urah spanja po delu v nočni izmeni vstati in oditi na udarniške akcije. Na akcije so se vozili s tovornjakom ali vprežnim vozom, nazaj na redno delo pa so večkrat prišli peš.

Za Ivanko je tovarna pomenila drugi dom, ravno tako za Sitarjevo Mimi, saj sta za razliko od večine delavk, ki so ob koncu tedna odhajale domov, veliko nedelj preživeli kar v tovarni, ker je bilo do njunega doma predaleč.

Ivanka je delala v nočni izmeni 25 let in kot pravi sama, so bili nekdanji odnosi med delavci veliko bolj tovariški in so se med seboj bolj spoštovali, kot pa se danes. Delati so

morali več in v težjih pogojih in tudi disciplina je bila na mnogo višjem nivoju, kot je v zadnjem času.

Kot primer, kako je bilo s preskrbljenostjo trgovin nekaj let po vojni, pa Ivanka omenja leto 1949, ko so takoj po novici, da so dobili čevlje v trgovini, ki je bila na mestu sedanje trgovine „Peko“, odšli v mesto že ob 4. uri zjutraj in stali v vrsti, da so lahko pravočasno dobili, kar so želeli kupiti.

Nove cene nočnin v počitniških enotah

Že v prejšnji številki glasila smo vas obvestili, da bodo cene nočnin, če jih bomo povišali, objavljene naknadno.

Na predlog kadrovske-splošnega sektorja je izvršni odbor delavskega sveta delovne organizacije potrdil povišanje cen za cca 30%. Cene naj bi se povišale zaradi povečanja cen pri vzdrževanju počitniških enot in tudi zaradi tega, ker se v lanskem letu niso povečale. V počitniških enotah v Sabunikah, Selcah in Piranu so po desetih letih nastala večja popravila ter zamenjava inventarja pa tudi tekoče vzdrževanje, ki ga opravljamo vsako leto, dosega velike stroške.

Povišanje cen za leto 1984 je naslednje:

1. Počitniške hišice Sabunike, počit. dom Selce, koča na Veliki Planini

— delavci DO in njihovi	80,00 din
— šoloobvezni otroci	40,00 din
— predšolski otroci	100,00 din
— drugi zaposleni zakonci	140,00 din
— ostali gostje	

2. Počitniški dom v Piranu in prikolice

— delavci DO in njihovi

(Nadaljevanje na 24 str.)

(Nadaljevanje s 23 str.)

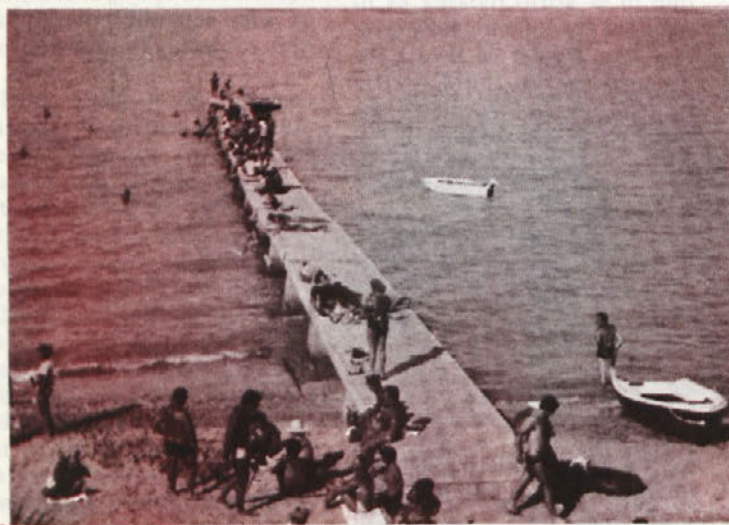
šoloobvezni otroci	60,00 din
— predšolski otroci	30,00 din
— drugje zaposleni zakonci	80,00 din
— ostali gostje	110,00 din

Cene za letovanje v počitniških prikolicah in na Veliki Planini veljajo skozi vse leto. To je v času letne in zimske sezone.

Cene za letovanje v počitniških kapacitetah v Sabunikah, Selcah in Piranu so v času izven sezone za 5,00 din manjše.

Prosta ležišča se ne doplačuje, če pa enoto uporablja več oseb kot je ležišč, se za odraslo osebo, za katero ni ležišča, pfača polovično ceno. Predšolski otroci letujejo v teh primerih brezplačno.

NOVINEC DARJA

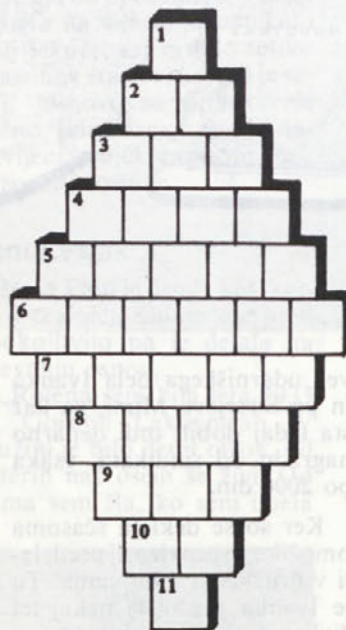
GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v
glasilu svoje
delovne
organizacije!

Rešitev križanke iz prejšnje številke

VDEVANJE, — LAN, — OAZA, — JAT, — EM, — LJ,
— SVETILNIK, — NAD, — IG, — LA, — ATOM, —
OPENEND, — II, — ROVENASPI, — N, — SOL, —
TKO, — PRAŽITI, — ZELL, — EAR, — VOLNARKE, —
SKA, — ATOM, — SN.

Vreteno

1. prva črka slovenske abecede,
2. maloazijska boginja narave in vojne, tudi kemijski simbol prvine,
3. najlepši mesec v letu — mesec, v katerem praznujemo pomembne dneve revolucionarne preteklosti,
4. največji slovenski krajinar impresionistične usmeritve — velja za utemeljitelja impresionizma na Slovenskem (1872 — 1947),
5. slovenski narodni preporoditelj na Koroškem (1809 — 1892 duhovnik), privrženec ilirskega gibanja,
6. vrsta kartaške igre,
7. speleolog — človek, ki obiskuje, odkriva, raziskuje podzemeljske votline,
8. naselje blizu Dvora pri Žužemberku (na drugi strani Krke),
9. medmet, ki izraža domislek,
10. kratica slovenskega letalskega podjetja,
11. šesti ton C-durove lestvice.

Če ste v marčevski številki našega glasila pravilno rešili vreteno ste dobili:

1. R, 2. AR, 3. RAN, 4. RANE,
5. BRANE, 6. GRABEN, 7. BRENA, 8. BERA, 9. BAR, 10. BA, 11. A

Pri reševanju vretena vam želi uredniški odbor obilno prijetnega razvedrila.

De Ka

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega moža, očeta in starega očeta se najtopleje zahvaljujemo kolektivu predilnice in tkalnice Novoteksa, DU Novoteks, ZZB Novoteks za poudarjene vence. Zahvaljujemo se Pavlinu Francu za tople poslovilne besede ob odprtem grobu in vsem, ki ste ga tako množično spremlili na njegovi zadnji poti.

DRUŽINA KAVŠEK

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem in ostalim članom DO Novoteks za izrečeno sožalje, cvetje in spremstvo na mamini zadnji poti.

LILEK NEVENKA

ZAHVALA

Sodelavcem v predilnici II se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost in darilo ob odhodu v pokoj.

ŽAGAR MARIJA

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov. Glasilo ureja izdajateljski svet: Hinko Šintler (predsednik), Brane Frankovič (glavni in odgovorni urednik), Jana Jovič, Mojca Peroci, Katica Zuanovič, Brane Drganc, Alojz Štrbenc, Bojan Luzar, Jože Starešinič in Rudi Vlašič. Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD GRAFIKA; tisk TOZD Tiskarna Novo mesto.